

Biz bazar iqtisadiyyatını vergi yolu ilə tənzimləməliyik.

Heydər ƏLİYEV

Vergilər

№ 46 (736) ■ 26 noyabr 2014

www.vergiler.az

Qiyməti: 40 qəp.

Avropa Olimpiya Komitəsinin Bakıda keçirilən Baş Assambleyası

Noyabrın 21-də Bakıda Avropa Olimpiya Komitəsinin 43-cü Baş Assambleyası keçirilib. İki gün davam edən tədbirin rəsmi açılışında Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva iştirak ediblər.

Baş Assambleya qarşısında dövrə həllini gözləyən bir çox məsələlərin müzakirə olunması və həyata keçirilməsi baxımından mühüm tədbirdir. Avropa ölkələrinin Milli Olimpiya komitələrinin nümayəndə heyətlərinin, beynəlxalq idman qurumlarının rəhbərlərinin iştirak etdikləri Assambleyada «Olimpiya Oyunları», «Marketinq və rabitə», «İdman hamı üçün», «Olimpiya mədəniyyəti və irsi», «Tibb və antidoping», «İdmanda gənc bərabərliyi» və digər mövzularda hesabat məruzələri, o cümlədən ilk Avropa Oyunları barədə məlumat və «Bakı-2015» Əməliyyat Komitəsinin hesabatı da dinlənib. 2016-cı il Yay Olimpiya, XXIII Qış Olimpiya Oyunlarına və Avropa Yeniyyətəmlərinin Olimpiya Festivalına hazırlıq işlərinin gedişi ilə bağlı hesabatlar da Assambleyanın gündəliyinə daxil olub.

Beynəlxalq Olimpiya Komitəsinin prezidenti Tomas Bax və Avropa Olimpiya Komitəsinin prezidenti Patrik Hikki Prezident İlham Əliyevə və xanımı Mehriban Əliyevə qarşılayıblar. Dövlətimizin başçısı və xanımı Avropa Olimpiya Komitəsinin rəhbər heyəti ilə görüşüblər.

Avropa Olimpiya Komitəsinin 43-cü Baş Assambleyasında çıxış edən Prezident İlham Əliyev bildirib ki, Avropa Olimpiya ailəsinə üzv olduqdan sonra Azərbaycan Avropa təsisatlarına daha sürətlə inteqrasiya etməyə başlayıb: «Siyasi sistemimiz Avropanın siyasi sisteminin modelidir. Çünki bildiyiniz kimi, müstəqilliyimizi bəpə etdiyimiz vaxt siyasi sistem, ümumiyyətlə mövcud deyildi. Biz uğurları qazanmaq, müstəqillik fürsətini qaçırmamaq üçün müstə-

qil dövlət qurmalı, siyasi təsisatları yaratmalı, o cümlədən güclü iqtisadiyyatı formalaşdırmalı idik. Bu baxımdan, Avropa Olimpiya ailəsinin hissəsi olmaq, həmçinin, bizə Avropa təsisatlarına fəal şəkildə inteqrasiya imkanını yaratdı. Yeri gəlmişkən, Azərbaycanın Avropa Şurasının Nazirlər Komitəsindəki sədrliyi bir həftə öncə başa çatıb. Sədrliyimiz çox uğurla keçdi. Əlbəttə ki, 2001-ci ildə reallaşmış Avropa Şurasına üzvlük bizə islahatları davam etdirmək və Avropa dərəcələri ölkəmizdə təşviq etmək imkanını yaratdı. Siyasi islahatlar Azərbaycan üçün əsas prioritetlərdən biridir».

Ölkəmizdə siyasi və iqtisadi, dini azadlığın tam təmin edildiyini diqqətə çatdıran dövlətimizin başçısı Azərbaycanın Avropanın çox mühüm təminatçısı olduğunu, Avropa təsisatlarının, həmçinin beynəlxalq ictimaiyyətin fəal üzvü kimi öləndən gələni etdiyini diqqətə çatdırıb: «Cəmi 23 ildir ki, müstəqil ölkə və BMT-nin üzvü olmağımıza baxmayaraq, ölkəmiz açıq, mehriban, etibarlı tərəfdaş olduğunu nümayiş etdirə bildi. Bu səbəbdən, Azərbaycan 155 ölkənin dəstəyi və səsi ilə BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının 2012-2013-cü illər üçün qeyri-dəimi üzvü seçildi. İki il ərzində biz dünyanın bir nömrəli beynəlxalq qurumunun üzvü olduq. Təhlükəsizlik Şurasına iki dəfə sədrlik etmişik. Bu, beynəlxalq ictimaiyyətin əksər hissəsinin bizə, siyasətimizə verdiyi hərtərəfli dəstəyin göstəricisidir. Siyasətimiz beynəlxalq hüquqa və ədalətə əsaslanır, əməkdaşlığın genişləndirilməsini və potensial risklərin azaldılmasını nəzərdə tutur. BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının üzvü olmaq Azər-

baycanın beynəlxalq səhnədə ən böyük diplomatik və siyasi qələbəsi idi. Əslində, bu onu göstərir ki, ölkə daxilində atığımız addımlar, qonşularımıza və tərəfdaşlarımıza aid siyasətimiz dünyada yüksək qiymətləndirilib».

Azərbaycan Prezidenti respublikamızda idman və Olimpiya hərəkatının inkişafı sahəsində həyata keçirilən tədbirlər haqqında danışdı, bunun ölkəmiz üçün prioritet məsələlərdən olduğunu vurğulayıb: «Biz praktiki olaraq, müasir idman infrastrukturunun yaradılmasına böyük sərmayələr qoyuruq. Son 10-15 il ərzində Azərbaycanda 50-dən artıq müasir Olimpiya Mərkəzi tikilib. Yeri gəlmişkən, ilk Olimpiya İdman Mərkəzi Azərbaycanda 2000-ci ildə tikilmişdir və Beynəlxalq Olimpiya Komitəsinin fəxri prezidenti, o vaxt Avropa Olimpiya Komitəsinin prezidenti cənab Jak Roqq həmin idman mərkəzinin açılış mərasimində iştirak etmişdir. Fərəhlənirik ki, Azərbaycan idmançıları ölkəmizi beynəlxalq arenada layiqincə təmsil edirlər. Londonda keçirilmiş son Olimpiya Oyunlarında idmançılarımız 10 medal qazanıblar. Onlardan ikisi qızıldır. Ölkəmiz bütün iştirakçılar sırasında 30-cu, Avropa ölkələ-

ri arasında isə 15-ci oldu. Bu il Nankində Yeniyyətəmlərin Olimpiya Oyunlarında gənc idmançılarımız təxminən 200 ölkə sırasında 10-cu yeri tutmuşlar. Bu, müstəqilliyini yalnız 23 il öncə qazanan, əhalisi o qədər də çox olmayan ölkə üçün tarixi nailiyyətdir».

Dövlətimizin başçısı Azərbaycanın Avropa və dünya çempionatlarının keçirilməsində təcrübəsi olduğunu xatırladaraq, ilk Avropa Oyunlarının yüksək səviyyəli idman hadisəsinə çevriləcəyinə əminliyini bildirib: «Fərəhlənirik ki, ilk Avropa Oyunları məhz Azərbaycanda keçiriləcək. Firsətdən istifadə edərək, Avropa Olimpiya Komitəsinin Baş Assambleyasına qəbul etdiyi bu qərara görə bir daha minnətdarlığımı bildirmək istəyirəm. Deyə bilərəm ki, biz sizi sevindirəcəyik və bu Oyunların ən yüksək səviyyədə hazırlanması və keçirilməsi üçün əlimizdən gələni edəcəyik. Baxmayaraq ki, vaxtımız azdır, hazırlıqlar üçün cəmi iki il yarım vaxt ayrılmışdır. Lakin xoşbəxtlikdən əvvəlki illərdə idman infrastrukturuna qoyulmuş sərmayələr bir neçə ay ərzində hazır olmaq imkanını yaratdı. Əlbəttə ki, bu, Avropada və bütün dünyada nadir hadisə olacaq».

Azərbaycan Prezidenti bildirib ki, Olimpiya Oyunlarının keçirilməsində standartlar müəyyən ediləcək: «Oyunlarda 20 idman növü üzrə 6 mindən çox idmançı iştirak edəcək. 2016-cı ildə biz Dünya Şahmat Olimpiadasını, 2017-ci ildə isə İslam Həmrəyliyi Oyunlarını keçirəcəyik. Bu da çox rəməzdir. Eyni ölkədə, eyni şəhərdə iki ildə siz Avropa Oyunlarını, sonra isə İslam Həmrəyliyi Oyunlarını seyr edəcəksiniz. Bu, Azərbaycanın bugünkü reallığını əks etdirir. Ölkəmiz müasir və dinamikdir, əməkdaşlığa açıqdır, sivilizasiyaların və qitələrin kəsişməsində yerləşir, yaxşı potensiala, güclü dəstəyə və gələcək üçün aydın planlara malikdir».

Tədbirdə çıxış edən Beynəlxalq Olimpiya Komitəsinin prezidenti Tomas Bax və Avropa Olimpiya Komitəsinin prezidenti Patrik Hikki beynəlxalq yarış və idman oyunlarının respublikamızda keçirilməsinin dünya səviyyəsində Azərbaycanın imicinin möhkəmlənməsinə səbəb olacağına əmin olduqlarını diqqətə çatdırdılar. Sonra Avropa Olimpiya Komitəsinin xatirə hədiyyələri Prezident İlham Əliyevə və xanımı Mehriban Əliyevə təqdim edilib.

rəsmi xronika

İkitərəfli əlaqələr inkişaf edir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 21-də Beynəlxalq Antikorrupsiya Akademiyasına üzv dövlətlərin Assambleyasının 3-cü sessiyasının işində iştirak etmək üçün ölkəmizdə səfərdə olan Bolqarıstan Respublikasının vitse-prezidenti xanım Marqarita Popovanı qəbul edib.

Görüşdə Azərbaycan ilə Bolqarıstan arasında ikitərəfli münasibətlərin siyasi, iqtisadi və digər sahələrdə uğurlu inkişafından məmnunluq ifadə edilib, əməkdaşlığımızın daha da genişləndirilməsi üçün yaxşı potensialın olduğu vurğulanıb.

Xanım Marqarita Popova Beynəlxalq Antikorrupsiya Akademiyasına üzv dövlətlərin Assambleyasının 3-cü sessiyasının yüksək səviyyədə təşkilinə görə minnətdarlığını bildirib. O, Azərbaycan Prezidentinin konfransa ünvanlandığı müraciətin əhəmiyyətini xüsusi vurğulayıb. Söhbət zamanı Beynəlxalq Antikorrupsiya Akademiyasına üzv dövlətlərin Assambleyasının 3-cü sessiyasının Bakıda keçirilməsinin önəmi qeyd olunub, sessiyada müzakirə edilən məsələlərin bu sahədə qarşılıqlı təcrübə mübadiləsinin aparılması və beynəlxalq əməkdaşlığın genişləndirilməsi işinə töhfə verəcəyinə əminlik ifadə olunub.

Azərbaycanda idmanın inkişafına xüsusi diqqət ayrılır

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 20-də Beynəlxalq Olimpiya Komitəsinin prezidenti Tomas Baxı və Avropa Olimpiya Komitəsinin prezidenti Patrik Hikkini qəbul edib.

Beynəlxalq Olimpiya Komitəsinin prezidenti Tomas Bax Azərbaycanda həyata keçirilən böyük inkişaf proseslərinin onda dərindən təəssürat yaratdığını deyib və öləd olunan uğurlar münasibətilə dövlətimizin başçısını təbrik edib.

Avropa Olimpiya Komitəsinin 43-cü Baş Assambleyasının Bakıda keçirilməsini əhəmiyyətli hadisə kimi dəyərləndirən dövlətimizin başçısı ölkəmizin belə bir tədbirə ev sahibliyi etməsindən məmnun olduğunu qeyd edib. Prezident İlham Əliyev qonaqların ölkəmizlə yaxından tanış olması üçün bu cür tədbirlərin yaxşı fürsət yaratdığını bildirib. Bir sıra beynəlxalq tədbirlərin təşkilində ölkəmizin yaxşı təcrübəyə malik olduğunu vurğulayan dövlətimizin başçısı birinci Avropa Oyunlarının da uğurla keçiriləcəyinə əminliyini ifadə edib.

Görüşdə Azərbaycanida idmanın inkişafına dövlət səviyyəsində göstərilən diqqətin önəmi qeyd olunub, ölkəmizin bu sahədə beynəlxalq əməkdaşlığa verdiyi töhfədən danışılıb, Bakıda keçiriləcək birinci Avropa Oyunlarına yüksək səviyyədə hazırlıq işləri görülməsindən məmnunluq ifadə olunub.

Sonra Tomas Bax Beynəlxalq Olimpiya Komitəsi tərəfindən dövlət başçılığı üçün hazırlanmış xatirə medalını Prezident İlham Əliyevə təqdim edib. Qeyd edək ki, Azərbaycan Prezidenti bu xatirə medalının təqdim olunduğu ilk dövlət başçılarından biridir.

Dövlət başçısı birinci Avropa Oyunlarına hazırlıq işlərinin gedişi ilə tanış olub

Noyabrın 25-də Prezident İlham Əliyev birinci Avropa Oyunlarına hazırlıqla bağlı görülən abadlıq və quruculuq işlərinin gedişi ilə tanış olmaq üçün paytaxtın bir sıra ərazilərində olub, icra edilən layihələrin gedişi və həyata keçirilən yenidənqurma və inşaat işləri ilə maraqlanıb.

Dövlətimizin başçısı Bakı Olimpiya Stadionunun ətraf ərazilərində, mərkəzi küçə və prospektlərdə yol və nəqliyyat infrastrukturunun, Bəyil qəsəbəsindəki Su İdmanı Sarayının ətrafında həyata keçirilən abadlıq tədbirləri və müxtəlif idman infrastrukturunun yaradılması istiqamətində görülən işlərin gedişi ilə də tanış olub.

Azərbaycan Prezidenti işlərin yüksək keyfiyyətlə görülməsi ilə bağlı müvafiq tapşırıqlarını verib.

Əməkdaşlığın perspektivləri müzakirə olunub

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev noyabrın 25-də BBC Global News-un baş icraçı direktoru Cim İqanı qəbul edib.

BBC Global News-un baş icraçı direktoru Cim İqan rəhbərlik etdiyi qurumun fəaliyyəti və beynəlxalq əməkdaşlıq sahəsində gördüyü işlər barədə Prezident İlham Əliyevə məlumat verib. O, Azərbaycanın tarixi, mədəni yüksəlişi və ölkəmizdə gedən inkişaf prosesləri barədə obyektiv və qərəzsiz informasiyanın çatdırılmasının önəmini vurğulayıb.

Dövlətimizin başçısı Azərbayca-

nın öləd etdiyi iqtisadi uğurlar, müstəqillikdən sonra sürətli iqtisadi inkişaf proseslərinə nail olunması, ölkəmizdə azadlıq və demokratiyanın təmin edilməsi istiqamətində görülən işlər, Avropa İttifaqı ilə əməkdaşlıq, respublikamızın energetika sahəsində qazandığı nailiyyətlər, Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi barədə danışılıb, Azərbaycanın zəngin tarixi, mədəniyyəti, inkişaf prosesləri barədə obyektiv və qərəzsiz informasiyanın çatdırılmasının önəmini vurğulayıb.

Görüşdə əməkdaşlığın perspektivləri ilə bağlı məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

2 Vergilər naziri Fazil Məmmədov Kürdəmirdə vətəndaşları qəbul edib

3 Çalışmaq lazımdır ki, borclu olmayasan, xüsusilə də dövlət büdcəsinə...

4 Qeyri-neft sektoruna investisiya qoyuluşları artır

5 Kredit faizləri ilə bağlı ciddi islahatlar aparılacaq

Vergilər naziri Fazil Məmmədov Kürdəmirdə vətəndaşları qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin tapşırığı və tövsiyələrinə uyğun olaraq, mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının rəhbərləri bölgələrdə vətəndaşları qəbul edir, onların qarşılaşdıqları problemlərin həllinə köməklik göstərirlər.

lemlər, əməkhaqqı fondundan ödənilən icbari ödənişlər, vergi ödəyicilərinə göstərilən xidmətlər, vergi orqanlarına işə qəbul, yerli (bələdiyyə) vergilərin toplanması prosesində rast gəlinən müxtəlif çətinliklər və digər məsələlərlə bağlı vətəndaşların mü-

Noyabr ayının 20-də vergilər naziri Fazil Məmmədov Kürdəmir Olimpiya İdman Kompleksində Kürdəmir, Ucar və Zərdab rayonlarından olan vətəndaşları qəbul etmişdir. Görüşdə vergilərin hesablanması, ödənilməsi, nəzarət-kassa aparatlarının tətbiqi, POS-terminalların quraşdırılması, əmək müqavilələrinin bağlanması, vergi borcları, vergi nəzarəti tədbirləri sahəsində sahibkarların qarşılaşdıqları prob-

raciətlərinə baxılmışdır.

Qəbul zamanı qaldırılan problemlərin əksəriyyəti yerində həll olunmuş, müraciətlərin bir qismi nəzarətə götürülmüş, digərlərinin araşdırılması və lazımi tədbirlərin görülməsi ilə bağlı müvafiq tapşırıqlar verilmişdir. Qəbulda gələn vətəndaşlar onlar üçün yaradılmış bu imkandan məmnunluqlarını bildirmişlər.

Qanunsuz idman mərci və qumar oyunlarının keçirilməsi faktları aşkar olunub

Noyabr ayının 21-də Sumqayıt şəhərində Vergilər Nazirliyinin əməkdaşları tərəfindən həyata keçirilmiş operativ nəzarət tədbirləri nəticəsində fiziki şəxs Səmədov Pərviz Natiq oğlunun sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olduğu «Napoli», fiziki şəxs Süleymanov Süleyman Nazim oğlunun sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olduğu «Milan» və fiziki şəxs Tanrıverdi-pur Anar Sərvət oğlunun sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olduğu «Beşiktaş» çay evlərində qanunsuz olaraq idman mərcə oyunlarının keçirildiyi aşkar edilmişdir.

P.Səmədov və S.Süleymanovun vergi orqanında qeydiyyatdan alınmadan qanunsuz sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olduğu aşkarlanmış, bundan başqa,

hər üç şəxs tərəfindən obyektlərdə kompüter vasitəsilə kazino tipli uduşlu və qumar oyunlarının («çərx-i-fələk»- «russkaya ruletka», loto və s.) keçirildiyi də müəyyən olunmuşdur.

Yuxarıda göstərilənlərdən əlavə, hər üç şəxs tərəfindən nağd hesablaşmaların aparılması qaydalarının pozulduğu və müxtəlif şəxsləri Əmək Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş qaydada əmək müqaviləsi hüquqi qüvvəyə minmədən müxtəlif işlərin (xidmətlərin) yerinə yetirilməsinə cəlb edildiyi müəyyən olunmuşdur.

Toplanmış materiallar qanunvericiliyin tələblərinə uyğun olaraq hazırlanaraq, cinayət işinin başlanması məqsədilə ilə aidiyyəti üzrə göndəriləcəkdir.

Vergi orqanlarına daxil olan müraciətlərin cəmi 1,6%-i şikayət xarakterlidir

2014-cü ilin oktyabr ayı ərzində vergi orqanlarına 9498 müraciət daxil olmuşdur ki, bu da ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 2 dəfə çoxdur. Daxil olmuş müraciətlərin 98,2%-i ərizə, 1,6%-i şikayət, 0,2%-i təklif olmuşdur.

Müraciətlərin 77,7%-i müsbət həll olunmuş, 13,3%-i barədə müvafiq izahatlar verilmiş, 4,9%-i əsassız sayılmışdır.

Ay ərzində vergi orqanlarına eyni və təkrar şikayətlər çıxılmaqla cəmi 96 şikayət daxil olmuşdur ki, onların da 38,5%-i bəyannamə, 26,1%-i operativ vergi nəzarəti, 26,1%-i audit, 9,3%-i isə digər sahələrlə əlaqədardır.

2014-cü ilin oktyabr ayı ərzində nazirliyin aparatına cəmi 911 müraciət daxil olmuşdur. Müraciətlərin 86,6%-i ərizə, 13,1%-i şikayət, 0,3%-i təklif olmuşdur.

Vergi orqanlarına daxil olmuş müraciətlərə qanunla müəyyən olunmuş müddətlərdə baxılması məsələsinin daim nəzarətdə saxlanılması nəticəsində bütün müraciətlər vaxtında icra edilmiş, gecikdirilmə halları olmamışdır.

2014-cü ilin oktyabr ayı ərzində Vergilər Nazirliyində müvafiq struktur bölmələrinin rəhbərləri və ya digər vəzifəli şəxsləri tərəfindən 80 vətəndaş qəbul edilərək onlara konkret köməklik göstərilmiş və ya müvafiq izahatlar verilmişdir. Qəbul edilmiş vətəndaşların müraciətlərinin 18,8%-i vergi orqanlarında iş yerlərinin dəyişdirilməsi, 1,2%-i vergi orqanlarının vəzifəli şəxslərinin hərəkətlərindən (hərəkətsizliklərindən) şikayət, qalanları isə şəxsi və ya digər məsələlərlə əlaqədar olmuşdur.

Oktyabr ayının 30-da vergilər naziri tərəfindən Salyan rayonunda 41 vətəndaş qəbul edilmişdir.

Vergi sazişlərinin tətbiqinə müfəssəl yanaşma

İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı tərəfindən (OECD) Türkiyənin paytaxtı Ankara şəhərində 16 ölkədən 30 nümayəndənin iştirakı ilə keçirilən seminar bu mövzuya həsr olunmuşdur.

Seminarla ikiqat vergitutmanın ölkələr arasında iqtisadi münasibətlərin inkişafına, şəxslərin, kapitalın, malların və texnologiyaların yerdəyişməsinə ciddi mənfəət təsir edən amillərdən biri olduğu qeyd edilmişdir. Bu baxımdan gəlirlər və əmlaka münasibətdə ikiqat vergitutmanın aradan qaldırılması haqqında sazişlər onları bağlayan ölkələrin hüquqi və ya fiziki şəxslərinə münasibətdə ikiqat vergitutmanın - eyni bir gəlirə görə iki və ya daha çox ölkədə eyni və ya oxşar vergilərin tutulmasının aradan qaldırılmasına yönəlir. Bu cür sazişlər həm də başqa ölkələrin bir

ölkədə fəaliyyət göstərən və fəaliyyət göstərmək istəyən vergi ödəyiciləri üçün vergitutmanın ümumi prinsiplərinin dəyişilməzliyinə təminat verir, vergidən yayınma hallarının qarşısının alınması üçün ayrı-ayrı dövlətlərin vergi orqanları arasında sərəməli məlumat mübadiləsinin aparılması üçün hüquqi əsaslar yaranmasına xidmət edir.

Seminarla OECD-nin gəlirlərə və əmlaka görə ikiqat vergitutmanın aradan qaldırılması haqqında saziş modelinin hər bir müddəası, eləcə də bu model ilə BMT-nin eyniadlı Saziş Modeli arasındakı fərqlər müzakirə edilmişdir.

Seminarla Azərbaycan Vergilər Nazirliyinin Beynəlxalq Münasibətlər İdarəsinin Beynəlxalq müqavilələr şöbəsinin stajçı böyük dövlət vergi müfəttişi Məmməd Qasımov iştirak etmişdir.

Milli Məclisdə dövlət büdcəsi müzakirə edilir

Ötən həftə Milli Məclisin plenar iclasında Baş nazir Artur Rəsizadənin və hökumət üzvlərinin iştirakı ilə 2015-ci ilin büdcə zərfindəki qanun layihələrinin müzakirəsinə başlanılıb

Gələn il ölkə üzrə real iqtisadi artım 4,4% proqnozlaşdırılır

«Azərbaycan Respublikasının 2015-ci il dövlət büdcəsi haqqında» qanun layihəsini təqdim edən maliyyə naziri Samir Şərifov bildirdi ki, 2015-ci il üçün dövlət və icmal büdcə layihələri tərtib olunarkən cari ilin 9 ayının makroiqtisadi göstəriciləri, dünyada cərəyan edən proseslər və ölkəmizin sosial-iqtisadi inkişafına olan təsirlər nəzərə alınmış, dünyanın xammal bazarındakı vəziyyət təhlil edilmişdir. 2015-ci il dövlət büdcəsinin gəlirləri ÜDM-in 32,5% həcmində olmaqla 19 milyard 438 milyon manat, dövlət büdcəsinin xərcləri isə ÜDM-in 35,3%-ni təşkil etməklə 21 milyard 100 milyon manat proqnozlaşdırılır. Dövlət büdcəsinin gəlirləri 2014-cü ilin proqnozu ilə müqayisədə 1 milyard 54 milyon manat və ya 5,7%, büdcə xərcləri isə cari ilin proqnozları ilə müqayisədə 1

prioritet vəzifələrdən olacaq. Gələn il Dövlət Neft Fondundan dövlət büdcəsinə 10 milyard 388 milyon manat vəsait transferti nəzərdə tutulur. Bu, 2014-cü ilin proqnozuna nisbətən 1 milyard 51 milyon manat və ya 11,3% çoxdur. 2015-ci ilin neft gəlirləri xam neftin 1 bareli üçün 90 ABŞ dolları məbləğində hesablanıb.

Büdcə kəsininin maliyyələşdirilməsi üçün

1 milyard 662 milyon manat vəsait nəzərdə tutulub

İclasda 2015-ci il dövlət büdcəsi xərclərinin strukturu və əsas istiqamətləri barədə parlament üzvlərinə müfəssəl məlumat verilib. Qanun layihəsində gələn il üçün müdafiə xərclərinə 2015-ci ilin dövlət büdcəsi xərclərinin 17,9%-i həcmində vəsait ayrılması nəzərdə tutulub ki, bu göstərici 2014-cü il ilə müqayisədə 3,1 faiz bəndi çoxdur. 2015-

ci ilin büdcəsində sosialyönümlü xərclərin xüsusi çəkisi 27,6% olmaqla cari illə müqayisədə 1,1 faiz bəndi artıb. Mütəlaq ifadədə bu məqsədə 5 milyard 826,4 milyon manat vəsait proqnozlaşdırılıb ki, bu da 2014-cü il ilə müqayisədə 489,2 milyon manat və ya 9,2%, 2013-cü il ilə müqayisədə 920 milyon manat və ya 18,8% çoxdur.

Dövlət büdcəsinin vergi gəlirlərinin mənbələrinin ünvanlılığı artırılıb

Hesablama Palatasının sədri Vüqar Gülməmmədov başçılıq etdiyi qurumun büdcə zərfinə

milyard 37 milyon manat və ya yəqin 5,2% artıqdır. İqtisadi və sosial inkişaf konsepsiyasına və makroiqtisadi proqnoz göstəricilərinə əsasən, 2015-ci ildə ölkə üzrə real iqtisadi artım 4,4% olmaqla, ÜDM istehsalı bazar qiymətləri ilə 59,8 milyard manat təşkil edəcək. Qeyri-neft sektorunda ÜDM 39,5 milyard manat və ya cari ilə nisbətən 8,2% real artımla proqnozlaşdırılır.

ci ilin büdcəsində sosialyönümlü xərclərin xüsusi çəkisi 27,6% olmaqla cari illə müqayisədə 1,1 faiz bəndi artıb. Mütəlaq ifadədə bu məqsədə 5 milyard 826,4 milyon manat vəsait proqnozlaşdırılıb ki, bu da 2014-cü il ilə müqayisədə 489,2 milyon manat və ya 9,2%, 2013-cü il ilə müqayisədə 920 milyon manat və ya 18,8% çoxdur.

2015-ci il dövlət büdcəsində elm, təhsil, səhiyyə, sosial müdafiə və sosial təminat, mədəniyyət, incəsənət, informasiya, bədən tərbiyəsi və digər kateqoriyalara aid edilməyən xərclər üçün 5 milyard 19,6 milyon manat vəsait nəzərdə tutulub. Gələn il sosial müdafiə və sosial təminat üçün 2 milyard 40,5 milyon manat vəsait proqnozlaşdırılıb ki, bu məbləğ dövlət büdcəsi xərclərinin 9,7%-ni təşkil edir.

Layihədə gələn il dövlət büdcəsi kəsininin maliyyələşdirilməsi üçün 1 milyard 662 milyon manat vəsait nəzərdə tutulub ki, bu da 2014-cü il ilə müqayisədə 17 milyon manat və ya 1% azmanat daxilolma proqnozlaşdırılır ki, bu da 2013-cü ilin faktiki göstəricisi ilə müqayisədə 206,8 milyon manat, 2014-cü ilin proqnozu ilə müqayisədə 80 milyon manat çoxdur.

Strateji valyuta ehtiyatları

54 milyard dollara yaxınlaşdırılıb

«Azərbaycan Respublikasının 2015-ci il dövlət büdcəsi haqqında» qanun layihəsinə münasibət bildirən Mərkəzi Bankın İdarə Heyətinin sədri Elman Rüstəmov deyib ki, son 10-15 ildə Azərbaycanda iqtisadi inkişafın kifayət qədər maliyyələşdirilməsi, neft gəlirlərini başlıca sosial-iqtisadi problemlərin həllinə yönəltməklə yanaşı, ölkənin çox yüksək yığım səviyyəsi, yaradılan strateji ehtiyatlar neftin qiymətində olan təhdüddüzlər nəzərə alınmaqla inkişaf tempini saxlamağa imkan verir: «2015-ci ilin dövlət büdcəsi də bütün bunları özündə ehtiva edir. Neftin qiymətinin uzun müddət ərzində aşağı düşməsi üçün kifayət qədər əsaslı və fundamental səbəblər yoxdur və BVF gələn il üçün xam neftin bir barelinin

dair rəyini parlamentin diqqətinə çatdırıb. Geniş təhlildən sonra layihədəki dəyişikliklərdən söz açan qurumun rəhbəri qeyd edib ki, yeni layihədə dövlət büdcəsinin vergi gəlirlərinin mənbələrinin ünvanlılığı artırılıb, həmçinin mərkəzləşdirilməsi və yerli büdcə münasibətlərinin yeni tənzimləmə mexanizmi yaradılıb.

Bütün təkliflər hökumət tərəfindən araşdırılacaq

Maliyyə naziri Samir Şərifov Milli Məclisin deputatlarının təkliflərinə münasibət bildirərək deyib ki, ölkəmizdə aqrar sektorun inkişafı, ərzaq təhlükəsizliyinin təmin edilməsi ilə bağlı məsələlər xüsusi əhəmiyyət verilir. Ümumiyyətlə, aqrar sahənin daha da təkmilləşdirilməsi üçün gələn ilin büdcəsində əlavə 55 milyon manat vəsaitin ayrılması nəzərdə tutulur.

Nazir vurğulayıb ki, dövlət büdcəsi layihəsinin Milli Məclisin komitələrində müzakirəsi zamanı elmin maliyyələşməsi ilə bağlı məsələlər də ətraflı müzakirə ediləcək. Növbəti ilin dövlət büdcəsində elm xərcləri üçün 143 milyon manat vəsait nəzərdə tutulub. Bu bölmədə maliyyələşən təşkilatların 6 milyon manat büdcədən kənar gəlir və xərcləri nəzərə alınmayan vəsaitdir. Yeni bunları nəzərə almadan dövlət büdcəsinin mərkəzləşdirilmiş gəlirlərindən elmin maliyyələşdirilməsi üçün 137 milyon manat vəsaitin ayrılması planlaşdırılır. Cari illə müqayisədə bu, 4 milyon manat çox deməkdir. Lakin büdcədən kənar gəlirlər və xərclər mütənasib şəkildə götürülür.

Samir Şərifov bildirdi ki, növbəti il dövlət və icmal büdcəsi yarana biləcək risklərin idarə edilməsinə tam cavab verir: «Büdcənin xərclərinin təmin edilməsi üçün kifayət qədər imkanımız və təcrübəmiz var. İrəli sürülən bütün təkliflər hökumət tərəfindən öyrəniləcək, yekun plenar iclasda onlarla bağlı əlavə məlumatlar veriləcək».

Rəşad SADIQOV

Çalışmaq lazımdır ki, borclu olmayasan, xüsusilə də dövlət büdcəsinə..

Tural Quliyev,
Vergilər Nazirliyi Vergi borclarının alınması işinin təşkil idarəsinin rəisi, birinci dərəcəli müfəttiş

Son illər ölkəmizdə qanunla müəyyən olunmuş vergilərin könüllü ödənilməsi sisteminin inkişaf etdirilməsi, vergidən yayınma halları ilə mübarizənin gücləndirilməsi və vergi borclarının yaranmasının qarşısının alınması, borcların alınmasında fərdi yanaşma prinsipinin tətbiqi ilə bağlı bir sıra əhəmiyyətli işlər görülmüşdür. Bütün bunlar vergi öhdəliklərinin yerinə yetirilməsinə və vergi borclarının azalmasına da öz təsirini göstərmiş, 2010-cu illə müqayisədə vergi borclarının ümumi məbləği 2,5 dəfəyə qədər azaldılmışdır.

Təkcə cari ilin 10 ayı ərzində vergi ödəyicilərinin dövlət büdcəsinə olan borc məbləği ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 7,4% azalmış, 209.988 vergi ödəyicisinin borcları tamamilə ləğv edilmişdir. Hazırda borclu vergi ödəyicilərinin sayının ümumi vergi ödəyicilərinin sayında xüsusi çəkisi cəmi 8,4% təşkil edir.

Bütövlükdə dövlət büdcəsinə vergi daxilolmalarının təxminən üçdə birini vergi inzibatchılıq tədbirləri və vergi borclarının alınması ilə məşğul olan qurumların fəaliyyəti nəticəsində daxilolmaların təşkil etdiyini nəzərə alaraq, bu yazıda vergi borcları və onların alınma üsulları barədə məlumat vermək istəyirik.

Hüquqi şərtlər

Vergi borclarının alınması prosedurları, əsasən, Vergi Məcəlləsi (VM) ilə müəyyənləşdirilir. Bununla yanaşı, həmin prosedurlar həyata keçirilərkən Mülki, Mülki-Prosessual, Cinayət məcəllələrinə, «İcra haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanununa və digər qanunvericilik aktlarına da istinad edilir. Vergi Məcəlləsinin 85.4-cü maddəsinə əsasən, vergi orqanları verginin, faizlərin və maliyyə sanksiyalarının hesablanması məbləğini vergiyə cəlb edilən hesabət dövrü qurtardıqdan sonra 5 il ərzində tutmaq hüququna malikdir. Məhkəmə qərarına əsasən əmələ gələn tələb isə yalnız otuz il keçdikdən sonra qüvvəsini itirir (Mülki Məcəllənin 551.2.4-cü maddəsi).

Inzibati tədbirlər

Vergi borcları vaxtında ödənilmədikdə vergi orqanları tərəfindən bir sıra inzibati tədbirlər həyata keçirilir. Bunlardan biri ödənilməmiş vergi məbləğlərinə faizlərin hesablanmasıdır. VM-in 59.1-ci maddəsinə əsasən, vergi və ya cari vergi ödəməsi müəyyən edilmiş müddətdə ödənilmədikdə ödəmə müddətindən sonrakı hər bir ötmüş gün üçün vergi ödəyicisindən və ya vergi agentindən ödənilməmiş vergi və ya cari vergi ödəməsi məbləğinin 0,1%-i məbləğində faiz tutulur. Bundan başqa, vergi ödəyicisi vergi öhdəliyini yerinə yetirmədikdə vergi orqanı VM-ə müvafiq olaraq hesablanmış və ya yenidən hesablanmış vergilərin, faizlərin və tətbiq edilmiş maliyyə sanksiyalarının 5 gün müddətində ödənilməsi barədə vergi ödəyicisinə bildiriş göndərir.

Vergi Məcəlləsinin 65.1-ci və 65.2.1-ci maddələrinə əsasən, vergi borcları bildirişdə göstərilən müddətdə ödənilmədikdə vergi orqanları tərəfindən vergilər, faizlər və maliyyə sanksiyaları üzrə borcların vergi ödəyicisinin milli və ya xarici valyutada cari və ya digər hesablarında dövlət büdcəsinə alınması üçün kredit və ya

Vergilərin dövlət büdcəsinə vaxtında və tam həcmdə ödənilməsi vergi ödəyicilərinin Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilmiş vəzifəsidir.

bank əməliyyatları aparan şəxsə icra (ödəniş) sənədi olan sərəncamlar verilir. Borclu vergi ödəyicilərinin bank hesablarına sərəncamların qoyulması nəticəsində 2013-cü ildə 22,4 milyon manat, cari ilin ötən dövrü ərzində isə 27,1 milyon manat məbləğində borcun dövlət büdcəsinə ödənilməsi təmin edilmişdir.

Əmlakın siyahıya alınması

VM-in 89.1-ci maddəsinə əsasən, vergi ödəyicisi vergi öhdəliyini yerinə yetirmədikdə yaranmış vergi borclarının, habelə həmin öhdəliyin yerinə yetirilməməsi ilə əlaqədar vergi borcu üzrə hesablanmış faizlərin və tətbiq olunmuş maliyyə sanksiyalarının ödənilməsinə təmin etmək üsulu kimi onun əmlakı siyahıya alınır. Məcəllənin 89.4-cü maddəsinə görə, vergi ödəyicisi olan hüquqi şəxsin bütün əmlakı, vergi ödəyicisi olan fiziki şəxsin isə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə əsasən tələb yönəldilə bilməyən əmlakından başqa digər əmlakı siyahıya alınır. Vergi ödəyicilərinin dövlət büdcəsinə yaranmış borclarının ödənilməsinin təmin edilməsi məqsədilə 2014-cü ilin 10 ayı ərzində vergi orqanları tərəfindən əmlakın siyahıya alınması barədə 67.404 sayda qərar açılmış, bu qərarlardan 72,6%-i vergi borcu ləğv edildiyi üçün bağlanmış, siyahıya alınmış əmlakların itislaşdırılması açıq hərraclarda satılması məqsədilə məhkəmələrə verilmiş iddia orizələri üzrə 1 milyon 478,7 min manat borc məbləğini əhatə edən 693 məhkəmə qətnaməsi qəbul olunmuşdur. Ümumilikdə, əmlakın siyahıya alınması barədə açılmış qərarlar üzrə 52,3 milyon manat məbləğində vəsaitin dövlət büdcəsinə ödənilməsi təmin edilmişdir.

Onu da qeyd etmək lazımdır ki, Cinayət Məcəlləsinin 303.1-ci maddəsinə əsasən siyahıya alınmış və ya üzərinə həbs qoyulmuş əmlakın etibar olunmuş şəxs tərəfindən israf edilməsi, özgəninkiləşdirilməsi, gizlədilməsi, həmçinin dəyişdirilməsinə görə həmin şəxslər cinayət məsuliyyəti daşıyırlar.

Siyahıya alınan əmlak müəyyən edilərkən avtonəqliyyat vasitələrinə xüsusi diqqət yetirilir. VM-in 23.1.15-1-ci və 23.1.16-cı maddələrinə əsasən, avtonəqliyyat vasitələrinin cərimə meydançalarına yerləşdirilməklə üzərlərinə həbs qoyulması və borc məbləğinin həmin avtonəqliyyat vasitələrinə yönəldilməsi məqsədilə aidiyyəti məhkəmə orqanlarına müraciətlər edilir. Cari il ərzində vergi ödəyicilərinin borclarının onların mülkiyyətində olan avtonəqliyyat vasitələrinə yönəldilməsi nəticəsində 11.589 vergi ödəyicisinin 12 milyon manatdan çox borcunun dövlət büdcəsinə alınması təmin edilmiş, 501 vergi ödəyicisi tərəfindən avtonəqliyyat vasitələri siyahıya alınmaya təqdim edilmədiyi üçün üzərlərinə həbs qoyulmaqla onların cərimə meydançalarında yerləşdirilməsi məqsədilə məhkəmələr tərəfindən müvafiq qərarlar qəbul olunmuşdur.

Operativ vergi nəzarəti
VM-in 23.1.3-cü və 50-1-ci maddələrinə əsasən, istehsal həcmində və ya satış dövriyyəsinin müəyyənləşdirilməsi və dəqiqləşdirilməsi məqsədi ilə vergi ödəyicilərinin gəlir götürmək üçün istifadə etdikləri, yaxud vergi tutulan obyektlərin saxlanması ilə bağlı olan istehsal, anbar, ticarət və digər binalarında (ərazilərində) operativ vergi nəzarəti növü olan xronometraj metodu ilə müşahidə aparılır. Məcəllənin 50.1-ci və 50.2.3-cü maddələrinə əsasən isə vergi ödəyicisi tərəfindən vergi qanunvericiliyinin pozulması hallarının aradan qaldırılması barədə vergi

orqanlarının tələblərini müəyyən edilmiş müddətdə yerinə yetirmədikdə, sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan hüquqi və fiziki şəxslərin gəlir götürmək üçün istifadə etdikləri, yaxud vergi tutulan obyektlərini və ya əmtəə-material ehtiyatlarını saxlanması məqsədilə anbar, ticarət və bu qəbildən olan digər binalarında (ərazilərində) (yaxayı binaları (sahələri) istisna olmaqla), nəqliyyat vasitələrində (sahibkarlıq fəaliyyəti üçün istifadə edilməyən şəxsi nəqliyyat vasitələri istisna olmaqla) vergi öhdəliklərinin təmini üsulu kimi operativ vergi nəzarəti həyata keçirilir.

Borclu vergi ödəyicilərinə vergi borclarının alınması strukturları tərəfindən son 10 ay ərzində xronometraj metodu ilə keçirilmiş müşahidələr nəticəsində həmin vergi ödəyicilərinin vergi tutulan dövryyələrinin az göstərilməsi və delayısı ilə vergilərin az bəyan edildiyi aşkar olunaraq müvafiq tədbirlər görülmüş, nəticədə onların vergi tutulan dövryyələri 1,8 dəfə artırılmışdır.

Borc məbləğinin məhkəmə qərarı ilə məcburi qaydada alınması

Vergi Məcəlləsinin 23.1.15-1-ci və 23.1.16-cı maddələrinə əsasən, borc məbləğinin vergi ödəyicisindən məcburi qaydada alınması məqsədi ilə aidiyyəti məhkəmə orqanlarına müraciətlər edilir.

Cari ilin 10 ayı ərzində vergi orqanları tərəfindən 154.040,6 min manat məbləğində vergi borcu olan 5785 vergi ödəyicisi üzrə məhkəmələrə edilmiş müraciətlər əsasında 128.922,5 min manat məbləğində vergi borcu olan 4785 vergi ödəyicisi barəsində iddialar təmin edilmiş, 208 vergi ödəyicisi üzrə isə 809,9 min manat məbləğində vergi borcu ödənilməsi üçün borcun ödənilməsinə dair qəraradlar qəbul olunmuşdur.

Borclu fiziki şəxslər inzibati qaydada həbs oluna bilər

Vergi Məcəlləsinin 23.1.16-cı maddəsinə əsasən, borclu fiziki şəxslərə inzibati həbs tətbiq olunması üçün məhkəmələrə təqdimat verilməsi məqsədi ilə müvafiq icra məmurlarına müraciətlər edilir. İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 313.1.1-ci maddəsinə isə göstərilir ki, məhkəmə və digər orqanların qərarlarının icrası ilə əlaqədar icra məmurlarının qanuni tələblərinin yerinə yetirilməsinə və ya icra məmuru tərəfindən müəyyən olunmuş müddətdə borclunu müəyyən hərəkətləri etməyə və ya müəyyən hərəkətləri etməkdən çəkinməyə məcbur edən icra sənədinin üzrsüz səbəbdən icra edilməsinə görə fiziki şəxslərə işin hallarına görə, pozuntunu törədən şəxsiyyəti nəzərə alınmaqla, bir ayadək müddətə inzibati həbs tətbiq olunur.

Borclu vergi ödəyiciləri cinayət məsuliyyətinə cəlb oluna bilər

VM-in 23.1.12-ci maddəsinə və «Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi haqqında Əsasnamə»nin 11.16-cı bəndinə əsasən, cinayət tərkibi yaradan vergi borcu materialları ibtidai istintaq qaydasında araşdırılması məqsədi ilə Vergilər Nazirliyi yanında Vergi Cinayətlərinin İbtidai Araşdırılması Departamentinə göndərilir.

Cinayət Məcəlləsinin 213-cü maddəsinə əsasən, xeyli miqdarda (iki min manatdan olli min manatadək olan məbləğ) və ya külli miqdarda (ölli min manatdan yuxarı olan məbləğ) vergiləri və ya məcburi dövlət sosial sığorta haqlarını ödəməkdən yayınma cinayət əməli hesab edilir. Bununla əlaqədar xeyli və ya külli miqdarda vergiləri dövlət büdcəsinə ödəməkdən yayınmışdır. Vergi ödəyicisi üzrə 28,9 milyon

manat borc məbləğini əhatə edən materiallar ibtidai istintaq qaydasında araşdırılması məqsədilə Vergilər Nazirliyi yanında Vergi Cinayətlərinin İbtidai Araşdırılması Departamentinə göndərilmişdir.

Əsas məqsəd yayındırılmış vergilərin dövlət büdcəsinə ödənilməsidir

Vergilər Nazirliyinin əsas məqsədi vergidən yayınma şəxslərinin cinayət məsuliyyətinə cəlb edilməsi deyil, yayındırılmış vergi məbləğlərinin dövlət büdcəsinə ödənilməsidir. Məsələn, 3,2 milyon manat məbləğində vergilərin dövlət büdcəsinə ödəməkdən yayındırılmasına görə «Azərinsaatservis» MMC-nin rəhbəri və baş mühasibinə barəsində cinayət işi açılmış, yayındırılmış vergi məbləği tamamilə ödənilməyən və həmin şəxslər cinayət əməlini ilk dəfə törətdiklərindən başlanılmış cinayət işinə xitam verilmişdir.

Cari ilin 10 ayı ərzində 145 iş üzrə 1 milyon 411,6 min manat məbləğində yayındırılmış vergi məbləği dövlət büdcəsinə ödənilməsi üçün həmin şəxslər barəsində cinayət işi başlanılmamış və ya başlanılmış işlərinə xitam verilmişdir.

Yayındırılmış vergi məbləğlərini ödəməyən vergi ödəyiciləri barəsində isə qanunvericilikdə nəzərdə tutulan daha sərt tədbirlər görülür. Məsələn, «Kənan-P» MMC-nin fəaliyyətinə faktiki rəhbərlik edən Elçan Hikmət oğlu Vəliyev 1,05 milyon manat məbləğində əlavə dəyər vergisini dövlət büdcəsinə ödəməkdən yayındırmağa görə barəsində açılmış cinayət işi üzrə təqsirli bilinərək məhkəmənin hökmü ilə 4 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilmişdir. Qeyd edilməlidir ki, şəxsin məhkum olunması heç də onu vergi öhdəliyinin yerinə yetirilməsindən azad etmir. Belə ki, həmin şəxs cəzasını çəkib qurtardıqdan sonra yayındırıldığı vergiləri ödəməlidir və 30 il ərzində borc ondan tələb ediləcəkdir.

Borc məbləğinin nizamnamə kapitalındakı paya yönəldilməsi

VM-in 23.1.15-1-ci və 23.1.16-cı maddələrinə əsasən, borclu vergi ödəyicisinin vergi borclarının ödənilməsinin təmini üsulu kimi siyahıya alınmalı əmlakı olmadıqda və ya kifayət qədər əmlakı olmadıqda, habelə əmlakın satışından daxil olan pul vəsaiti vergilər, faizlər və maliyyə sanksiyaları üzrə dövlət büdcəsinə yaranmış borcların ödənilməsi üçün kifayət etmədikdə və ya əmlak qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş qaydada hərraclarda satılmadıqda borclu vergi ödəyicilərinin digər əmlaklarının müəyyən edilməsi üçün həmin şəxslərin məhdud məsuliyyətli cəmiyyətdə, ortaqlıqda və ya kooperativdə təsisçi olub-olmaması araşdırılır.

Təsisçi olduqları təqdirdə, borc məbləğinin onun həmin hüquqi şəxsin nizamnamə kapitalındakı payına uyğun hissəsinə yönəldilməsi məqsədilə ilk olaraq hüquqi şəxslərə, bu nəticə vermədikdə isə aidiyyəti üzrə məhkəmə orqanlarına müraciətlər edilir. Qanunvericiliyə əsasən, hüquqi şəxsin təsisçisi borclarını ödəyər bilmədikdə həmin borc onun təsisçisi olduğu hüquqi şəxsəndə tələb oluna bilər. Hüquqi şəxslərdə təsisçi (payçı) kimi çıxış edən borclu vergi ödəyicilərinin borclarının həmin hüquqi şəxslərdəki paylarından tutulması məqsədilə həyata keçirilmiş müvafiq tədbirlər nəticəsində son 10 ay ərzində 1107 vergi ödəyicisi üzrə 952,7 min manat məbləğində borcun dövlət büdcəsinə ödənilməsi təmin edilmişdir.

Borc məbləğinin əməkhəqqinə yönəldilməsi

VM-in 23.1.15-1-ci və 23.1.16-cı maddələrinə əsasən, borclu fiziki şəxs hər hansı bir yerdə müzdü işçi kimi çalışdıqda, borc məbləğini onun müzdü işlə əlaqədar gəlirlərinə yönəldilməsi məqsədilə aidiyyəti məhkəmə orqanlarına mü-

raciətlər edilə bilər. Bununla əlaqədar olaraq, dövlət büdcəsi qarşısında borcları olan fərdi sahibkarların müzdü işlə əlaqədar gəlirlərinin olub-olmamasının dəqiqləşdirilməsi üçün həmin şəxslərin rəsmi iş yerləri barədə məlumatların alınması məqsədilə Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna müraciət edilir.

Nəticələr Vergilər Nazirliyi tərəfindən təhlil olunaraq qanunvericiliyə uyğun tədbirlərin görülməsi məqsədilə müvafiq yerli vergi orqanlarına təqdim edilir.

Tələbin icraya yönəldilməsi

VM-in 23.1.16-cı maddəsinə əsasən, borc məbləğinin tələbin icraya yönəldilməsi qaydasında tutulması məqsədilə icra məmurlarına müraciətlər edilir.

Qanunvericiliyə görə, pul tələblərinin ödənilməsi ilə bağlı inzibati aktların məcburi qaydada icrasına məhkəmə icraçıları tərəfindən həyata keçirilir. İnzibati aktı qəbul etməmiş inzibati orqan tələbin icraya yönəldilməsi haqqında qərar qəbul edir. Bu halda tələbin icraya yönəldilməsi üçün məhkəmə qərarının qəbul edilməsi tələb olunmur.

Vergi orqanları tərəfindən cari ilin 10 ayı ərzində 2.261,5 min manat məbləğində vergi borcu olan 2785 vergi ödəyicisi haqqında tələbin icraya yönəldilməsi barədə müvafiq qərarlar qəbul edilmişdir ki, həmin ödəyicilərdən 1169-u və ya 42%-i artıq borclarını ödəmişlər.

Borclu fiziki şəxslərin ölkədən getmək hüquqları məhdudlaşdırılır

VM-in 23.1.16-cı maddəsinə əsasən, borclu fiziki şəxslərin ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılması məqsədilə müvafiq icra məmurlarına müraciətlər edilir. «İcra haqqında» Qanunun 84-1.1-ci maddəsinə isə göstərilir ki, məhkəmə qərarları əsasında verilmiş icra sənədləri könlüllü icra üçün müəyyən olunmuş vaxtda borclu tərəfindən üzrsüz səbəbdən icra edilmədikdə, borclunun ölkədən getmək hüququ icra məmurlarının əsaslandırılması təqdimatı əsasında məhkəmənin qərarı ilə müvəqqəti məhdudlaşdırıla bilər. Borclunun ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılması barədə icra məmuru tərəfindən dərhal borclunun özünə, tələbkə və müvafiq icra hakimiyyəti orqanına məlumat verilir.

Vergi orqanları tərəfindən cari ilin 10 ayı ərzində borclu fiziki şəxslərin ölkədən getmək hüququnun məhdudlaşdırılması ilə əlaqədar icra məmurlarına edilmiş müraciətlər üzrə onların verdikləri təqdimatlar əsasında məhkəmələr 39 vergi ödəyicisinin ölkədən getmək hüququnun məhdudlaşdırılması barədə qərarlar qəbul etmişdir. Həmin şəxslərdən 6 nəfəri dövlət büdcəsinə olan borclarını tam həcmdə ödədiklərinə görə, onlara təbiiq olunmuş məhdudiyətə ləğv edilmişdir. Ölkədən getmək hüququ məhdudlaşdırılmış vergi ödəyicilərinin siyahısı Vergilər Nazirliyinin rəsmi internet saytında da yerləşdirilir.

Hər bir borclu vergi ödəyicisinə fərdi yanaşılır

Vergilər Nazirliyinin Vergi borclarının alınması işinin təşkil idarəsi tərəfindən borclu vergi ödəyiciləri barədə məlumat bazası yaradılmış və həmin vergi ödəyiciləri müvafiq meyarlar nəzərə alınmaqla risk qrupları üzrə təsnifləşdirilmişdir. Borclu vergi ödəyiciləri barədə məlumat bazasının yaradılması məqsədilə daha tez noticə verə biləcək metodların seçilməsinə, borclu vergi ödəyicilərinin müvafiq risk qruplarına ayrılması isə həmin ödəyicilər üzrə görülmüş və görülməli işlərə nəzarətin daha səmərəli şəkildə həyata keçirilməsinə kömək edir. Məlumatlar Vergilər Nazirliyi tərəfindən hər ay yenilənərək yerli vergi orqanlarına təqdim edilir və onlara borcların

dövlət büdcəsinə alınması ilə bağlı lazımı əməli köməklik göstərilir.

Vergi borclarının alınması sahəsində beynəlxalq təcrübə

Məlum olduğu kimi, Vergilər Nazirliyi Avropadaxili Vergi Administrasiyaları Təşkilatı (IOTA), İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı (OECD) və digər nüfuzlu beynəlxalq qurumlarla sıx əməkdaşlıq edir. Vergi sahəsində keçirilən beynəlxalq tədbirlər zamanı təşkil olunan təcrübə mübadiləsi də vergi borclarının idarə olunmasında böyük rol oynayır. 2012-ci ildə IOTA-nın «Vergi borclarının idarə edilməsi» üzrə işçi qrupunun iclası Bakıda keçirilmişdir. Həmin iclas zamanı bir çox qabaqcıl ölkələrin vergi ödəyicisinin əmlakı olmadıqda vergi borcunun alınması mexanizmləri, borcların alınması məqsədi ilə icra məmurları ilə qarşılıqlı fəaliyyətin təşkili, borcların alınması üçün yeni mənbələrin müəyyən olunması sahəsində təcrübələri öyrənilərək təhlil edilmişdir.

Respublikamızda mövcud qanunvericiliyə müvafiq olaraq siyahıya alınmış əmlakın satılması yalnız məhkəmə qərarı ilə həyata keçirilir. Beynəlxalq təcrübədə isə bu proses bir qədər fərqlidir. Məsələn, ABŞ-da vergilər vaxtında ödənilməzə, Daxili Gəlirlər Xidməti tərəfindən vergi ödəyicisinin əmlakı müsadirə olunur və hərracla vasitəsilə satılır. Hərracla (onlayn və ya adi) keçirilməsi haqqında məlumatlar ictimaiyyətə rəsmi internet sahifələri ilə yanaşı, avtomatik SMS və elektron ünvanlara məlumatların göndərilməsi yolu ilə çatdırılır.

Türkiyə Respublikasında vergi orqanı öz qərarı ilə vergi ödəyicisinin əmlakı üzərinə həbs qoyur. Həmin əmlakın satılması ilə bağlı bütün işləri də vergi orqanlarının əməkdaşları həyata keçirirlər. Böyük Britaniyada Gəlirlər və Gömrük Administrasiyası borclu vergi ödəyicilərinin əmlaklarını müsadirə etmək, satışını onlayn və adi formada təşkil etmək hüququna malikdir. Əmlakı siyahıya alınmış vergi ödəyicisi bir ay ərzində siyahıya alınmayan qanunsuz olduquna dair məhkəməyə müraciət etməklə, siyahıya alınmanın qanunauyğunluğunu məhkəmə qaydasında mübahisələndirə bilər. Əgər vergi ödəyicisi 1 ay ərzində iddia ərizəsi ilə məhkəməyə müraciət etmərsə, siyahıya alınmış əmlaka sahiblik hüququ vergi administrasiyasına keçir.

Macarıstanda müsadirə edilmiş əmlakların satışı Milli Vergi və Gömrük Administrasiyası tərəfindən onlayn və ya adi formada həyata keçirilir. Çex Respublikasında əmlakın satışı Vergi Məcəlləsinin 194-cü maddəsi ilə tənzimlənir. Bu maddəyə əsasən, daşınar və daşınmaz əmlakın satışı vergi orqanı tərəfindən həyata keçirilir. Bolqarıstanda 2010-cu ilin yanvar ayından etibarən Milli Vergi Agentliyi borclu vergi ödəyicilərinin əmlaklarının siyahıya alınmasını və hərracla vasitəsilə satışını həyata keçirir. 2012-ci ilin yanvar ayından isə vergidən yayınan ödəyicilərin müsadirə edilmiş əmlakları vergi orqanının yaratdığı onlayn mağaza vasitəsilə satışa çıxarılır, mallar onlayn hərracla vasitəsilə satılır. Keçirilmiş hərracla mallar satılmadıqda növbəti hərracla malın qiyməti 10% aşağı salınır.

Ümumiyyətlə, beynəlxalq təcrübədə vergi borclarının alınması istiqamətində son illər daha sərt tədbirlərin görülməsi üstünlük verilir.

Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi isə vergi borclarının alınmasında ilkin mərhələdə maarifləndirmə və izahat işləri aparılmaqla borcların dövlət büdcəsinə alınmasını təmin etməyə çalışır, bu tədbirlər nəticə vermədikdə, qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş inzibati tədbirləri tətbiq etməklə borcların alınmasını təmin edir.

Hüquq məsləhətxanamız

Samirə Musayeva

Azərbaycan Respublikası
Vergilər Nazirliyinin Hüquq Baş İdarəsinin rəisi
vergi ödəyicilərinin suallarına cavab verir

Əmlakın siyahıya alınması

Vergi orqanı tərəfindən əmlakın siyahıya alınması hansı səbəblərdən həyata keçirilir və fiziki şəxsin hansı əmlakı siyahıya alına bilər?

Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsinin (VM) 23.1.8-ci maddəsinə əsasən, qanunla müəyyən edilmiş hallarda vergi ödəyicisinin hesablaşma, valyuta və digər hesablarına həbs qoyulması barədə məhkəmədə iddia qaldırmaq, bu Məcəllə ilə müəyyən edilmiş qaydada vergi ödəyicisinin əmlakının siyahıya alınması üçün tədbirlər görmək vergi orqanlarının hüququdur.

VM-in 89-cu maddəsinə əsasən, vergi ödəyicisi vergi öhdəliyini müəyyən edilmiş müddətdə yerinə yetirmədikdə yaranmış vergi borclarının, habelə həmin öhdəliyin yerinə yetirilməməsi ilə əlaqədar vergi borcu üzrə hesablanmış faizlərin və tətbiq olunmuş maliyyə sanksiyalarının ödənilməsinə təmin etmək üsulu kimi onun əmlakı siyahıya alına bilər. Vergi ödəyicisi olan hüquqi şəxsin bütün əmlakı, fiziki şəxsin isə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə əsasən tələb yönəldilə bilməyən əmlakından başqa, digər əmlakı siyahıya alına bilər.

Göründüyü kimi, vergi orqanları tərəfindən vergi ödəyicisi hüquqi şəxs olduqda onun bütün əmlakı, fiziki şəxs olduqda isə yalnız tələb yönəldilə bilən əmlakı siyahıya alına bilər. Fiziki şəxslərin tələb yönəldilə bilməyən əmlakların siyahısı Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin «Fiziki şəxs barəsində icra sənədi icra olunarkən tələb yönəldilməsinə yol verilməyən əmlak növlərinin dəqiq Siyahısının təsdiq edilməsi barədə» qərarı ilə müəyyən olunur.

Həmin qərarın 1-13-cü hissəsinə əsasən, borclu və onun ailəsinin sanitariya normaları çərçivəsində birgə yaşayış yerini təmin edəcək mənzil, ev və ya onun ayrı-ayrı hissələrinə, həmçinin onların altında olan həyətyanı torpağa (bir ailə üçün bir ev və ya mənzildən çox olmamaq şərti ilə), əsas məşğuliyyəti kənd təsərrüfatı olan borclu və onun ailəsinin təsərrüfat tikililərinə və ya ayrı-ayrı hissələrinə, həmçinin onların altında olan torpağa, əsas məşğuliyyəti kənd təsərrüfatı olan borclu və onun ailəsi üçün 1 hektaradək kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaq sahəsinə,

əsas məşğuliyyəti kənd təsərrüfatı olan fiziki şəxslərin hər növ mal-qara və digər ev heyvanından bir baş və ev quşlarından bir cütünə, əsas məşğuliyyəti kənd təsərrüfatı olan borclu fiziki şəxslərin yeni yem yığılanadək və ya mal-qara ötürüş çıxarılanadək mal-qara üçün lazım olan yemə, əsas məşğuliyyəti kənd təsərrüfatı olan borclu fiziki şəxslərə növbəti əkin üçün lazım olan toxuma, əsas məşğuliyyəti kənd təsərrüfatı olan borclu fiziki şəxs və onun ailəsi üçün yeni məhsul yetişdirilənədək zəruri olan azuqəyə, digər borclular üçün isə bir aylıq dolanışq azuqəsinə, xərək hazırlamaq və ailənin yaşayış mənzilini qızdırmaq üçün mühüm əhəmiyyəti olmayan qızdırıcı soba və digər əvəzlər zəndə lazım olan yanacaq, borclunun peşə fəaliyyətinin davam etdirilməsi üçün zəruri olan avadanlıq, o cümlədən ixtisas üzrə kitablara və vəsaitlərə, əlillərin və ya sağlamlıq imkanları məhduf uşaqların hərəkəti üçün xüsusi nəqliyyat vasitələrinə, əsas dolanacaq mənbəyi ov olan şəxslərin odlu silah, döyüş sursatı və digər ov alətlərinə, borclu və onun ailə üzvlərinin qazandıqları beynəlxalq və başqa prizlərə və əşyalarda ev avadanlıqları, əşyalar və paltarlara tələb yönəldilməsinə yol verilmir:

- hər bir şəxs üçün paltar: bir yay, bir payız paltarı, bir qış paltosu və ya başqa üst geyimi, bir qış kostyumu (qadınlar üçün iki dəst qış paltarı), bir yay kostyumu (qadınlar üçün - bundan əlavə, yay üçün iki baş yaylığı və bir isti baş yaylığı və ya baş şalı), uzun müddət istifadə edilmiş yataq ləvazimatı, qiymətli materiallardan hazırlanmış, habelə bədii dəyəri olan şeylər istisna edilməklə qab-qacaq və mətbəx ləvazimatı;

- geyilmiş ayaqqabı, alt paltarı, istifadə edilmiş yataq ləvazimatı, qiymətli materiallardan hazırlanmış, habelə bədii dəyəri olan şeylər istisna edilməklə qab-qacaq və mətbəx ləvazimatı;
- hər bir şəxs üçün bir çarpayı və stul, bir ailə üçün bir stol, bir şkaf, bir sandıq, mənzildə olan bir soyuducu, bir radio və bir televizor
- bütün uşaq ləvazimatı.

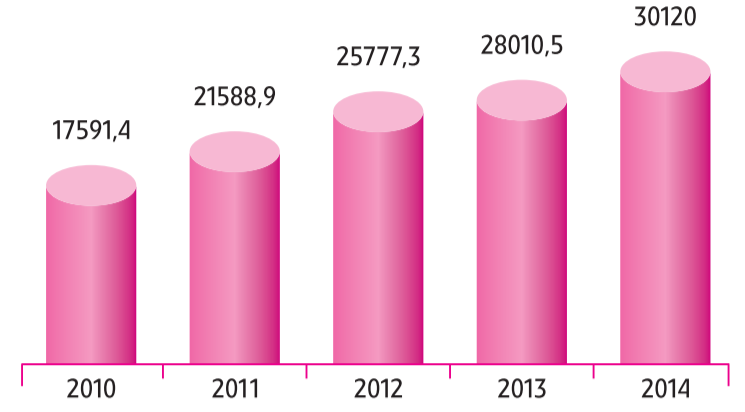
Qeyri-neft sektoruna investisiya qoyuluşları artır

Bu artım qeyri-neft vergi daxilolmalarının həcmində artmasına səbəb olacaq

İqtisadiyyatın real sektorunun dəstəklənməsi, sənayeləşmənin stimullaşdırılması, maliyyə-bank sektorunun fəaliyyəti üçün daha əlverişli şəraitin yaradılması, vergi mühitinin liberalaşdırılması tədbirləri ölkədə investisiya qoyuluşlarının artmasına təsir göstərir. 2014-cü ilin ilk 10 ayı ərzində Azərbaycan iqtisadiyyatına təxminən 20 milyard dollar sərmayə qoyulub, yəni 75%-ni daxili investisiyalar təşkil edib. Investisiya qoyuluşlarının 5 milyard dolları xarici sərmayələrdən ibarət olub. Sərmayələrin 73-75%-i isə birbaşa qeyri-neft sektoruna payına düşür.

Əvvəllər ölkə iqtisadiyyatına investisiyalar, əsasən, neft

Ümumi investisiyaların həcmi (milyon dollar)

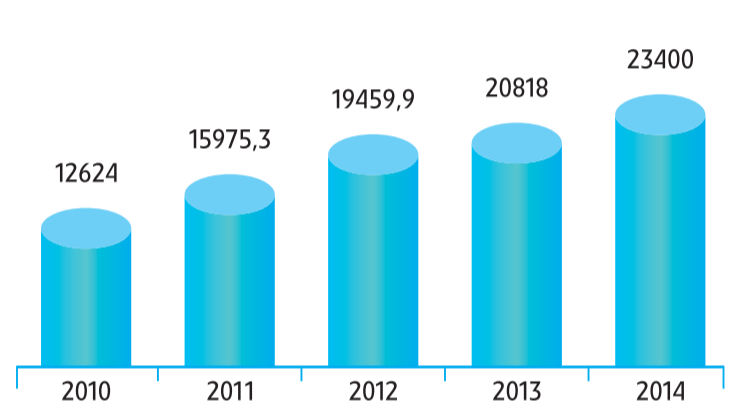

liyyat və sosial infrastrukturun yaradılması və yenidən qurulması qeyri-neft investisiyalarının əsasını təşkil edir. Dövlət İnvestisiya Proqramı çərçivəsində infrastruktur layihələrinin icrası, sosial obyektlərin təmir-

tisiya fəaliyyəti haqqında», «Xarici investisiyaların qorunması haqqında» qanunların icrası, eləcə də Azərbaycanla bir sıra xarici dövlətlər arasında ikitərəfli vergitəminatın aradan qaldırılması, investisiyaların təşviqi və

2014-cü ilin 10 ayı üzrə 5 milyard dollar həcmində xarici investisiyanın 3 milyarda yaxını qeyri-neft sektorunu əhatə edib

Qeyri-neft sektoruna yönəldilmiş investisiyaların dinamikası (milyon dollar)

qaz sektoruna yatırılırdısa, indi əsas etibarilə qeyri-neft sektorunun aparıcı sahələrinə yönəldirilir və yeni yaradılan müəssisələrin böyük əksəriyyəti neftdən kənar sahələri əhatə edir. Bunun nəticəsidir ki, 2014-cü ilin yanvar-oktyabr ayları ərzində qeyri-neft sektorunu əhatə edən 120-dən artıq yeni müəssisə yaradılıb və 200-ə yaxın müəssisənin tikintisi davam etdirilir. Bu tədbirlər qeyri-neft sektorunda istehsalın 7%-dən çox artmasına təsir göstərib. Hazırda Azərbaycanın Cə-

lad istehsalı kompleksinin və maşınqayırma sənayesində investisiya layihələrinin həyata keçirilməsi, regionlarda sənayeləşmənin böyüklüyünü və biznesinkubatorların təşkili, bölgələrdə aqrar-sənaye, emal, yeyinti və yüngül sənaye müəssisələrinin, kənd təsərrüfatı məhsullarının tədarük və emal müəssisələrinin, logistika mərkəzləri və «fermer mağazaları»nın, «yaşıl market» komplekslərinin, rabitə, informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının və turizm, nəq-

tikintisi də qeyri-neft investisiyalarına daxildir.

İqtisadiyyat və sənaye nazirinin müavini Sahib Məmmədov bildirib ki, 2015-ci ildə qeyri-neft sektoruna investisiya qoyuluşları artacaq və bu faktor bütün bölgələrin iqtisadi və sosial inkişafını daha da sürətləndirəcək.

2014-cü ilin 10 ayı üzrə 5 milyard dollar həcmində xarici investisiyanın 3 milyarda yaxını qeyri-neft sektorunu əhatə edib. Xarici investisiyaların təxminən 90%-i iqtisadiyyatda yeni istehsal sahələrinin yaradılmasına və biznesin inkişafına yönəldilib.

Ümumilikdə, son 10 ildə ölkəmizdə xarici investorların sayı 2 dəfədən çox artıb və onlar ölkə iqtisadiyyatının bir çox sahələrində təmsil olunurlar. Ötən müddətdə respublikamızda xarici investorların hüquq və mənafələrinin qorunması, mülkiyyətin toxunulmazlığı, əldə edilmiş mənfəətlərin maneəsiz istifadə ilə bağlı mühüm qanunlar qəbul edilib. «İnves-

tiya fəaliyyəti haqqında», «Xarici investisiyaların qorunması haqqında» qanunların icrası, eləcə də Azərbaycanla bir sıra xarici dövlətlər arasında ikitərəfli vergitəminatın aradan qaldırılması, investisiyaların təşviqi və

qarşılıqlı qorunması haqqında sazişlərin qüvvəyə minməsi xarici investorların ölkəmizə marağının daha da artmasına zəmin yaradıb.

Azərbaycan hökuməti qarşılıqlı illərdə ölkənin qeyri-neft sektoruna xarici investisiyaların miqyasını daha da genişləndirmək məqsədilə stimullaşdırıcı mexanizmlər üzrə təkliflər hazırlayır. Sənəddə xarici investorlara daha əlverişli sərmayə mühitinin yaradılması, rəqabətin artırılması, qeyri-neft sektorunun inkişaf etdirilməsi məqsədilə sənayelərin stimullaşdırılması və digər məsələlər yer alıb.

Qeyri-neft sektoruna investisiya qoyuluşları bu sahədə yeni müəssisələrin yaranması, onların gəlirlərinin artması, daxil olan vergilərin artımı üçün də mühüm əhəmiyyət daşıyır. Digər tərəfdən, 2015-ci ilin büdcə proqnozlarında vergi daxilolmalarının böyük bir hissəsi qeyri-neft sektoru üzrə müəyyən edilmiş.

Elbrus CƏFƏRLİ

Məşğulluq sahəsində vəziyyət stabildir

Hər bir dövlətin makroiqtisadi siyasətinin əsas məqsədlərindən biri əmək qabiliyyətli insanların məşğulluğunu yüksək səviyyədə təmin etməkdir. Bu baxımdan, ölkə əhalisinin səmərəli məşğulluğunun təmin olunması dövlət səviyyəsində həll ediləməsi zəruri olan ən mühüm sosial-iqtisadi, eləcə də siyasi vəzifələrdəndir. Müsahibimiz Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Məşğulluq Xidmətinin rəisi Anar Bədəlbəyliyə.

- Anar müəllim, bu gün ölkədə məşğulluq sahəsindəki vəziyyətin ümumi mənzərəsini necə səciyləndirə bilərsiniz?

- Hazırda səmərəli məşğulluq siyasəti tədbirlərinin həyata keçirilməsi nəticəsində respublikamızda məşğulluq səviyyəsi təxminən 95%, iqtisadi fəallığın səviyyəsi təxminən 76,3%, işsizliyin səviyyəsi 5% təşkil edir. Bu gün ölkədə məşğulluq sahəsindəki vəziyyəti ümumən sabit hesab etmək olar. Bununla yanaşı, əmək bazarı öz mobilliyi, tələb və təklifin tez-tez dəyişməsi ilə də səciyyələnir. Bu amil isə işçi qüvvəsinin daha da çevik hərəkəti ilə nəticələnir.

- Dövlət Məşğulluq Xidməti əmək bazarının tənzimlənməsi, qeyri-məşğul əhəlinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi, ölkə vətəndaşlarının məşğulluğunun təminatı, işsiz və işəxtararı vətəndaşların sosial müdafiəsi istiqamətində hansı tədbirləri həyata keçirməkdədir?

- Dövlət Məşğulluq Xidmətinin fəaliyyəti bazar iqtisadiyyatı dövrünün tələblərinə cavab verən məşğulluq siyasətinə uyğun şəkildə qurulmuşdur. Əmək bazarının tənzimlənməsi, işəxtararı və işsiz vətəndaşların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi, onların məşğulluğunun təmin edilməsi istiqamətində müxtəlif tədbirlər həyata keçirilməkdədir. «Məşğulluq haqqında» Qanunun 11-ci maddəsinə əsasən, əmək bazarının tənzimlənməsi, qeyri-məşğul əhəlinin məşğulluq səviyyəsinin yüksəldilməsi, işə düzəlməsinin təmin edilməsi, sosial müdafiəsinin yaxşılaşdırılması məqsədilə Məşğulluq Xidmətinin yerli orqanları tərəfindən hər il üçün «Ərazi məşğulluq proqramı» hazırlanır. Bu proqram əmək bazarının formalaşması və tənzimlənməsi istiqamətində təsirləndirici tədbirlərdir. Əslində, «Ərazi məşğulluq proqramı»nı ərazi əmək bazarının tənzimlənməsi ilə bağlı metodların, tədbirlərin və təşkilati addımların məcmusu kimi də qəbul etmək olar. Bazar iqtisadiyyatı şəraitində əmək bazarında baş verən dinamik dəyişikliklərin və icra olunan tədbirlərin bazarı adaptasiyasını öncədən proqnozlaşdırmaq mümkün olmadığına görə, «Ərazi məşğulluq proqramı» üzrə tədbirlər bir il üçün nəzərdə tutulur.

Bundan əlavə, Məşğulluq Xidməti orqanları tərəfindən respublikanın bütün şəhər və rayonlarında məşğulluğa kömək göstərən əlaqələndirmə komitələri üzvlərinin, rayon təhsil şöbələrinin, gənclər və idman idarələrinin, orta ümumtəhsil məktəblərinin, peşə liseyləri psixoloqlarının, pedaqoji kadrların, həmçinin şagird və valideynlərin iştirakı ilə «Gənclərin səmərəli məşğulluğunun təmin olunmasında peşəyönümü işinin təşkili» mövzusunda konfranslar keçirilir. Konfranslarda məşğulluq mərkəzlərinin mütəxəssisləri tərəfindən orta məktəb məzunları, peşə liseylərinin tələbələri, ordudan tərxis olunmuş gənclər, işsiz vətəndaşlar, bir sözlə, özünə peşə seçmək və ya peşəsini dəyişmək istəyənlər üçün ixtisas seçimi, mövcud əmək bazarında tələb və təklifin vəziyyəti, həmçinin peşəyönümü metodikası olan «Tusi profi» ekspert sistemi barədə ətraflı məlumat verilir, onlarla interaktiv diskussiyalar aparılır. İştirakçılara işə qəbul zamanı mü sahibənin aparılması qaydaları və karyera seçimində kömək edən müxtəlif onlayn testlərin əks olunduğu www.ses.gov.az/prof veb-səhifəsi, Dövlət Məşğulluq Xidməti tərəfindən hazırlanmış metodiki vəsait-

lə, 52 peşə profili haqqında dolğun məlumatlar, gənclərin şüurlu yaradıcı əməyə hazırlanmasında, düzgün ixtisas seçiminə istiqamət- ləndirilməsində valideynlərin rolunu əhəmiyyətini nəzərə alaraq valideynlərə məsləhətlər verilir.

Pərəkəndə işçi qüvvəsinin daha səmərəli və etibarlı fəaliyyətini təmin etmək məqsədilə Dövlət Məşğulluq Xidmətinin struktur bölməsinə daxil olan «Əmək birjalrı» və «Səyyar əmək birjalrı» fəaliyyət göstərir.

«Elektron hökumət» portalı haqqında Əsasnamənin təsdiq edilməsi və elektron xidmətlərin genişləndirilməsi ilə bağlı tədbirlər barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 5 fevral 2013-cü il tarixli fərmanına uyğun olaraq, Dövlət Məşğulluq Xidməti tərəfindən məşğulluqla bağlı, habelə peşə hazırlığı, əlavə təhsil və haqqı ödənilən ictimai işlərə cəlb olunmaq üçün müraciətlərin və sənədlərin qəbulu, peşə seçimi ilə bağlı orqanların testləşdirmə, məşğulluq orqanları vasitəsilə iş axtarışı, işəgötürənlərin hesabatlarnın onlayn təqdim olunması, işsizlik statusunun verilməsi və müavinətlərin təyini edilməsi üçün müraciətin və sənədlərin qəbulu, işsizlik müavinətinin məbləğinin hesablanması kalkulyatoru elektron xidmətlər üzrə inzibati rəqləmətlər hazırlanaraq təqdim olunmuşdur.

Bundan əlavə, SYSLAB (Innovasiya və Məşğulluğun inkişafı üçün laboratoriya sistemi) Bakı, Sumqayıt, Gəncə təlim mərkəzləri fəaliyyətə başlamışdır.

- Məşğulluqla bağlı həyata keçirilən tədbirlər statistika dili ilə necə ifadə olunur?

- Bu ilin ilk 9 ayı ərzində Məşğulluq Xidməti orqanlarına cəmi 36975 nəfər müraciət etmiş, onlardan 22932 nəfər münasib işlə təmin edilmiş, 1297 nəfər haqqı ödənilən ictimai işlərə, 2982 nəfər işə peşə hazırlığı kurslarına cəlb olunmuş, 2950 nəfərə işsiz statusu verilmiş, təkrar müavinət alanlarla birgə işsizlik müavinəti təyin edilmiş şəxslərin sayı 3239 nəfər olmuşdur. Bundan əlavə, 74215 nəfər vətəndaşa, əsasən də orta ümumtəhsil məktəblərinin yuxarı sinif şagirdlərinə peşəyönümü məsləhətləri və əmək bazarında işəgötürənlərin bugünkü tələbləri haqqında geniş və ətraflı məlumatlar verilmiş, gəncləri maraqlandıran mövzular və problemlər ətrafında müzakirələr aparılmışdır. Respublikanın 53 şəhər və rayonunda keçirilmiş əmək yarmarkalarında 1961 müəssisə tərəfindən 16781 boş iş yeri təqdim olunmuş, 4833 nəfər işsiz vətəndaşa işə göndəriş verilmiş, onlardan 80%-i işlə təmin edilmiş, 419 nəfər peşə hazırlığı kurslarına, 250 nəfər haqqı ödənilən ictimai işlərə cəlb olunmuşdur.

Bakı, Gəncə, Sumqayıt, Lənkəran şəhərlərində yerləşən universitetlərdə «Karyerada ilk addım» devisi altında keçirilmiş tədbirlər 470 müəssisə tərəfindən 4089 boş iş yerləri təqdim olunmuş və tədbirin nəticəsi olaraq 2824 nəfər məzun və tələbənin şəxsi məlumatları qəbul olunmuş, 669 nəfərə işə göndəriş verilmiş, 182 nəfər peşə hazırlığı kurslarına cəlb olunmaq üçün qeydiyyatla alınmışdır.

- Ölkədə işsiz statusu kimlərə şamil edilir və məşğulluq xidməti orqanları tərəfindən işsiz statusu alan şəxslərə hansı köməklər göstərilir?

- İşsiz statusunun verilməsi «Məşğulluq haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 4-cü maddəsinə («İşsiz statusunun verilməsi qaydaları») və Nazirlər Kabinetinin 22 yanvar 2002-ci il tarixli 14 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş «İşsizlərin qeydiyyatla alınması qaydaları»nın 3-cü bəndinə («İşsiz statusunun verilməsi və işsizlərin qeydiyyatı qaydaları») uyğun olaraq tənzimlənir. Məşğulluq Xidməti tərəfindən işsiz statusu almış vətəndaşlara işsizlik müavinətinin verilməsi ilə yanaşı, onların işlə təmin olunmasına, peşə hazırlığı kurslarına cəlb edilməsinə və ya əlavə təhsil almasına da kömək göstərilir.

- Məşğulluq Xidməti əlailliyi olan şəxslərin işlə təminatı məsələsində hansı işlər görür?

- Nazirlər Kabinetinin 22 noyabr 2005-ci il tarixli qərarına əsasən, hər növbəti il üçün kvota təbiiq olunacaq işəgötürənlərin işçilərinin sayı nəzərə alınaraq əlillər üçün iş yerlərinin kvotası müəyyən edilir. Həmin iş yerləri «Ərazi məşğulluq proqramları»nda öz təsdiqini tapır və əlilliyi olan şəxslərin kvota üzrə işlə təmin olunmasına yardım edilir. İlin ilk 9 ayı ərzində xidmətə 512 nəfər əlil müraciət etmiş, onlardan 231 nəfəri işlə təmin edilmiş, 90 nəfər peşə hazırlığı kurslarına, 26 nəfər haqqı ödənilən ictimai işlərə cəlb olunmuşdur.

Müsahibəni hazırladı: Aytən NƏBİYEVA

Kredit faizləri ilə bağlı ciddi islahatlar aparılacaq

Azərbaycan Mərkəzi Bankının uçot dərəcələrinin, demək olar ki, hər il dəyişməsinə baxmayaraq, ölkənin aparıcı bankları kredit faizlərinə toxunmur. Bu il Mərkəzi Bank uçot dərəcəsinə bir qədər də endirərək 4,25%-dən 3,25 %-ə salıb. Ancaq kredit faizləri yüksək olaraq qalır, iqtisadiyyatın real sektoru maliyyə mənbələri tapmaqda çətinlik çəkir. Son məlumatlara görə, hazırda bankların likvid vəsaitləri 2 milyard manatdan çoxdur. Üstəlik, dövlət özəl sektora dəstək vermək üçün hər il büdcədən banklara güzəştli şərtlərlə nəzərdə tutulan 300 milyon manat kredit verir ki, banklar bu vəsaiti sahibkarlığın inkişafına yönəltsinlər. Bankların xaricdən kredit formasında aşağı faizlə vəsaitlər cəlb etməsinə də şərait yaradılmışdır. Buna baxmayaraq, banklar iqtisadiyyatın bir çox sahələrinə aşağı faizli kreditlər verməyə tərəddüd edirlər.

Prezident İlham Əliyev də çıxışlarında bu məsələyə ciddi reaksiya verir: «Dövlət özəl bankları dəstəkləyir. Kreditlər verir, şərait yaradır ki, pul qazansınlar. Onlar da öz məsuliyyətini dərk etməlidirlər. Dövlət siyasətini, xüsusilə ölkəmizin inkişafı ilə bağlı olan siyasəti görürək kənarda durmaq nə dərəcədə mümkündür?! Əgər belədirsə, dövlət o banklara niyə kömək göstərməlidir?! Ona görə burada çox ciddi islahatlar aparılmalıdır».

Bu gün Azərbaycan bankları yüksək faizli istehlak kreditlərinə daha çox önəm verirlər. Bu isə inkişafa deyil, əhəlinin borclanmasına şərait yaradır.

Milli Məclisdə büdcə müzakirələri zamanı millət vəkilləri də hökumətin bu istiqamətdə ciddi islahatlar həyata keçirməsinin məqsədmüvafiqliyini vurğulamışlar.

Mərkəzi Bankın İdarə Həyətinin sədri Elman Rüstəmov kredit faizlərinin yüksək olması ilə bağlı məsələlərə aydınlıq gətirərək demişdir ki, gələnlə bu sahədə ciddi islahatlar həyata keçiriləcək. Onun sözlərinə görə, hazırda faiz dərəcələrinin aşağı salınması istiqamətində Mərkəzi Bank tərəfindən ardıcıl tədbirlər görülür: «2003-cü ildən 2014-cü ilə qədər Mərkəzi Bank uçot dərəcəsinə 15%-

olanda, tələblə təklif arasında nisbət böyüyəndə, tələbin xeyrinə olanda qiymətlər daha yuxarı olur. Biz bir sıra addımlar atmağı planlaşdırırıq. Maliyyə Nazirliyi ilə də bu məsələni müzakirə edirik ki, faiz dərəcələrinin aşağı salınması, xüsusilə də biznes kreditləri üzrə faiz dərəcələrinin bərabərliyi səviyyəyə çatdırılması üçün hansı addımlar atmaq olar».

İpoteka kreditləri barədə danışan sədr deyir: «Əhəlinin bəzə tələbatlarının ödənilməsi istiqamətində son 20 ildə böyük işlər görülüb. Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyasının qiymətləndirməsinə görə, Azərbaycanda

dən təxminən 3,25%-ə qədər endirib. İqtisadiyyatın pulla təminatı səviyyəsinin artırılması üçün ciddi addımlar atılıb. Bu dövrdə iqtisadiyyata Mərkəzi Bank tərəfindən yönəldilən vəsaitin həcmi təxminən 34 dəfə artıb. Bu gün pula, kreditlərə olan tələbat əhəmiyyətli dərəcədə çoxdur. Bu bazar hələ də tələb bazarıdır, təklif bazarı deyil. Biz bilirik ki, tələbat çox

da ipotekaya olan ilkin tələbat 6 milyard dollara yaxındır. Bu tələbatı ödəmək üçün ciddi maliyyə resursları lazımdır. Bizdə bu maliyyə resursları var və bundan istifadə edirik. İpoteka kreditlərinə ayrılan vəsaitin əhəmiyyətli dərəcədə artırılması istiqamətində ciddi addımların atılması da nəzərdə tutulub».

Rəşad SADIQOV

Pensiya təminatında yeni mexanizmlər tətbiq olunacaq

«2014-2020-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında pensiya təminatı sisteminin islahatı Konsepsiyası» pensiya təminatı sisteminin cari, ortamüddətli və uzunmüddətli dövr üzrə maliyyə dayanıqlılığını nail olunmasına, və təndəslərin sosial müdafiəsinə və layiqli həyat səviyyəsinə istiqamətlənib.

Beynəlxalq inkişaf tendensiyaları və inkişaf etmiş ölkələrin təcrübəsi nəzərə alınaraq hazırlanan konsepsiyada əhəlinin etibarlı pensiya təminatına nail olmaq üçün məcburi dövlət sosial sığortasından əlavə təminat im-

kan büdcəsinin tərtibi qaydasının da dəyişəcəyini deyib. Onun sözlərinə görə, hazırda ödənilən, eləcə də yeni təyin olunan pensiya məbləğlərinin bir hissəsini müstəqil Azərbaycan Respublikasında sosial sığorta qanunvericiliyinin tətbiq olunduğu 1992-ci ilin 1 yanvarından əvvəlki dövr üzrə formalaşmış məbləğlər təşkil edir: «Bütün bunların, həmçinin bir sıra vəzifələrdə qulluq etmiş şəxslərə verilən qulluq stajına görə əmək pensiyasına əlavələrin məcburi dövlət sosial sığorta haqları ilə bağlı olmaması pensiya sisteminin əlavə maliyyə öhdəliklərinin yaranmasına səbəb olmuşdur. Pen-

siya sistemi üzərində sığorta prinsiplərinə əsaslanmayan dövlət öhdəliklərinin maliyyə yükü hazırda 1,3 milyard manatdan çoxdur. 2015-ci ildə dövlət büdcəsinin transfertinin həcmi isə bundan aşağı məbləğdə - 1,1 milyard manat nəzərdə tutulub ki, bununla xərclərin maliyyələşdirilməsinə büdcə transfertlərindən əlavə olaraq sosial sığorta vəsaitləri də yönəldiləcək. Lakin nəzərə alınmalıdır ki, həmin xərclərin maliyyələşdirilməsinə yönəldilən sosial sığorta vəsaitlərinin ayrı-ayrı sığortaolunların fərdi hesablarında şərti pensiya kapitalı kimi qeydə alınması gələcəkdə təyin ediləcək pensiya məbləğləri üzrə sistemin maliyyə öhdəliyini də formalaşdırmaqdadır».

DSMF sədrinin sözlərinə görə, sığorta-pensiya sisteminin uzunmüddətli inkişaf dövrü üçün maliyyə dayanıqlılığının daha da möhkəmləndirilməsi və bu sahədə səmərəliliyin artırılması

Yeni konsepsiyanın tətbiqi nəticəsində növbəti ildən DSMF-nin büdcəsinin tərtibi qaydası da dəyişəcək

kan verən mexanizmlərin formalaşdırılması da nəzərdə tutulur. Dövlət pensiya təminatı sistemində yığım komponentinin, eləcə də qeyri-dövlət pensiya institutlarının təşkili üçün könüllü sosial sığortanın tətbiqi məqsəduyğun hesab edilir. Konsepsiyada nəzərdə tutulan tədbirlərin icrası nəticəsində pensiya təminatı sisteminə təyin olunan pensiya məbləği ilə ödənilən sığorta haqqının məbləği uyğunluq təşkil edəcək, yığım potensialı güclənəcək, qanunvericilikdə sığortaya dair prinsiplər və sosial sığorta haqqı normativinin strukturu təkmilləşdiriləcək, nəticədə məcburi dövlət sosial sığorta haqlarının ödənilməsinə yayımların sayı azalacaq, pensiya təminatı sisteminin uzunmüddətli inkişafı üçün aktuar təhlillərə əsaslanan mexanizmlər formalaşdırılacaq.

DSMF sədri Elman Mehdiyev yeni konsepsiyanın tətbiqi nəticəsində növbəti ildən fon-

dun 2015-ci il üçün büdcə proqnozları barədə məlumat verən E.Mehdiyevin sözlərinə görə, növbəti il üzrə fondun büdcə layihəsi hazırlanarkən əsas inkişaf göstəriciləri, eləcə də növbəti il üzrə ölkədə orta aylıq əməkhaqqının artım göstəriciləri nəzərə alınır: «Layihədə DSMF-nin 2015-ci il üçün gəlirləri 3 milyard 56 milyon manat proqnozlaşdırılır ki, bu da 2014-cü ilin göstəricisinə nisbətən 127,8 milyon manat və ya 4,4% çoxdur. Fondun 2015-ci il üçün gəlirlərinin 64%-ni və ya 1 milyard 950 milyon manatın məcmi bütövlükdə sosial sığorta haqları üzrə daxilolmalar təşkil edəcək. DSMF-nin ümumi daxilolmalarında dövlət büdcəsindən ayrılan transfertin məbləğinin xüsusi çəkisi isə 36%-ə enəcəkdir».

AYTƏN

Özəl Kredit Bürosu fəaliyyətə başlayır

Uzun müddətdir ki, müzakirə mövzusu olan Özəl Kredit Bürosunun yaradılması istiqamətində işlər yekunlaşmaqdadır. Mərkəzi Bank (MB) büronun fəaliyyətini təmin edən qanunvericilik bazasının hazırlanmasını başa çatdırıb və layihə parlamentə təqdim olunub. Bankın baş direktoru Rəşad Orucovun sözlərinə görə, çox güman ki, 2015-ci ilin əvvəllərində büronun fəaliyyətə başlaması mümkün olacaqdır. Bununla da ölkənin bank sektorunda yeni imkanlar yaranacaqdır.

Bank sahəsi üzrə mütəxəssis Oqtay Məmmədovun sözlərinə görə, kredit büroları kredit üçün mürciət edən və həmin vəsaiti alan müştərilərin mərkəzləşdirilmiş informasiya mənbəyi rolunu oynayacaqdır. Büro borc verən bankların məlumatlarını toplayıb ümumiləşdirəcək, müştərilərin kreditləri üzrə, bir növ, informasiya təhlükəsizliyi rolunu oynayacaqdır. Kredit bürosunun yaradılması ilk növbədə bankların işinin asanlaşmasına səbəb olacaqdır. Büronun potensial xidmətlərinə müştərinin kredit tarixçəsi barədə məlumatın verilməsi, fırıldaqçılığın qarşısının alınması xidmətləri, kredit üçün mürciət zamanı mümkün yanlış məlumatın barədə xəbərdarlıq, borc götürənin kredit davranışının izlənilməsi xidməti, əməkdaşlıq strukturunun izlənilməsi, müştəri portfelinin nəzərdən keçirilməsi, müştəri portfelinə dair statistik məlumatların alınması, müştərinin ehtiyacları nəzərə alınmaq üçün büronun qiymətləndirməsi, zəmanətlər barədə məlumatın verilməsi daxildir.

Riskli ödəyicilər, «qara siyahı» və cəza tədbirləri...

Yeni qurum kreditlərin qaytarılma vəziyyətinə nəzarət edəcək, bu istiqamətdə nizam-intizam yaradacaq. Büroya üzv olan banklar kreditlərlə bağlı yaranan biləcək problemləri həll etməkdə bu qurumdan kömək istəyəcək. Yəni büro daim apardığı təhlillər və proqnozlarla uyğun olaraq, riskli ödəyiciləri müəyyənləşdirəcək, onları risklər üzrə qruplara ayıracaq və borc verən banka həmin müştəri haqqında xəbərdarlıq edəcək. Bununla yanaşı bank intizamı müştəriyə «qara siyahıya» salacaq, daim izləyəcək, etimadı doğrultmadığı

həddə, haqqında tədbir görəcək. Beləliklə, banklar bir növ müştəriləri izləmək, onlar haqqında məlumat toplayıb lazımı ölçü götürmək üçün əlavə vaxt və xərc sərf etməyəcəklər.

Özəl Kredit Bürosunun yaradılmasında Azərbaycan hökumətinə texniki dəstək göstərən və tərəfdaş seçilən Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası (BMK) yeni struktur fəaliyyətə başlaması ilə kredit və bank bazarında əsaslı dəyişikliklərin baş verəcəyini proqnozlaşdırır. Korporasiyanın layihə rəhbəri Aliyev Əzimovun sözlərinə görə, nəzərdə tutulan tədbirlərin reallaşması nəticəsində bankların xərcləri 25%, riskləri isə 50% azalacaq. Həmçinin büronun fəaliyyəti sayəsində ölkədə problemlı kreditlərin həcmi azalması mümkün ola bilər. Müştərinin maliyyə vəziyyəti düzgün qiymətləndirilmədən, möhkəm girov təminatı olmadan verilən kreditlər sonradan borcalanlar tərəfindən geri qaytarılmır, aylıq kredit ödənişləri gecikdirilir, kredit borcları yığılır və

keçirilən davamlı tədbirlərə uyğun olaraq, sahibkarlığa maliyyə dəstəyinin genişləndirilməsi istiqamətində yeni layihələr hazırlanır. Dövlət başçısının cari ilin mart ayında imzaladığı «Sahibkarlığın inkişafı ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında» fərmana əsasən, özəl bölmənin kredit institutlarına çıxışının asanlaşdırılması nəzərdə tutulub və bu işlərin yekunu kimi «Özəl kredit büroları haqqında» və «Təminatlı əqdrlər haqqında» qanun layihələri qəbul ediləcək. Hər iki qanunun qəbulunda məqsəd sahibkarların kreditlə bağlı problemlərinin həlli və kredit götürərkən tələb edilən sənədlərin sayının azaldılması, prosedurların sadələşdirilməsi, kreditlərin verilməsi prosesinə təsir edən təsisatların fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsidir.

Hazırda bankların daha çox fərdi şəxslərə məişət, elektrotexnika malları, mebel, avtomobil kreditləri verməsi hökuməti narahat edir və istehlak kreditlərinin ümumi çəkisində sahibkarlıq məqsədli alınan vəsaitlər ümumi kredit portfe-

Kredit büroları kredit üçün müraciət edən və həmin vəsaiti alan müştərilərin mərkəzləşdirilmiş informasiya mənbəyi rolunu oynayacaqdır

lində 20-30%-dən də azdır. Kreditlərin verilməsi istiqamətinin dəyişdirilməsi, fərdi istehlak məqsədlərindən biznesin və istehsalın artırılmasına yönəldilməsi formatının tətbiq olunması nəzərdə tutulur. Bu məqsədlə büro kredit bazasına nəzarət sahəsində dəstək xarakterli addımlar atmaq və banklara müvafiq köməklik göstərməklə bərabər, maliyyə sektorunun genişləndirilməsinə, özəl bölmənin daha çox kreditlərlə təminat olmasına yardım edəcək. Kreditlərin xüsusi çəkisində özəl bölmədə çalışan sahibkarların payının artırılması, şəxsi istehlak aid kreditlərin möhdudlaşdırılması məqsədli büro bank və müştəri arasında vasitəçi rolunu oynayacaq, hər iki tərəfə dəstək verəcək, kreditlərin verilməsi ehtiyaclarını qiymətləndirərkən real vəziyyətə uyğun hərəkət edəcək.

Elbrus CƏFƏRLİ

«UnionPay» ödəniş sistemi Azərbaycanda

Azərbaycan Beynəlxalq Bankı ölkəmizdə ilk dəfə olaraq «UnionPay» kartlarının tətbiqinə başlamağı planlaşdırıb. Gələnlə birincisi bu ödəniş sistemini kartlarının emissiyasına başla-

olmayan şəxsə pul göndərmə, PİN-kodun dəyişdirilməsi və bir çox digər əməliyyatları yerinə yetirən 725 bankomatu fəaliyyət göstərir».

Qeyd edək ki, 50-dən artıq bankomata həm də pul qəbulu funksiyasını yerinə yetirir. Bankın nağd

Nağdsız ödənişlərin miqyasını genişləndirmək məqsədi ilə ABB ticarət məntəqələrində kartla ödəniş stimullaşdırmaq üçün yeni xidmətlər üzərində çalışır.

ABB ödəniş sistemlərindən biri olan «UnionPay International» şirkəti ilə partnyorluq müqaviləsi imzalamışdır. Bankdan bildirilib ki, partnyorluq çərçivəsində Azərbaycan Beynəlxalq Bankı «UnionPay International» ödəniş sisteminin kartlarını öz POS-terminallarında və bankomatlarında qəbul edəcək və Azərbaycanda ilk dəfə olaraq bu ödəniş sistemi ilə bərgə plastik kartların emissiyasını həyata keçirəcəkdir.

2002-ci ilin mart ayında Çin Dövlət Şurası və «Çin Xalq Bankı»nın təsis etdiyi «UnionPay International» şirkəti emissiya et-

Nağdsız ödənişlərin miqyasını genişləndirmək məqsədi ilə ABB ticarət məntəqələrində kartla ödəniş stimullaşdırmaq üçün yeni xidmətlər üzərində çalışır

nacaq. Bank indiyədək 4 sistemin kartını qəbul edib ki, bunlar VISA, MasterCard, American Express və Diner's Club'dur.

ABB-nin mətbuat xidmətinin rəhbəri Rauf Ağayev bildirib ki, bank 1996-cı ildən etibarən kart biznesi ilə məşğuldur və hazırda 2 milyondan artıq debet və kredit kartına xidmət göstərir: «ABB-nin ölkə üzrə vəsaitin nağdlaşdırılması, kommunal və digər ödənişlər, kartdan karta pul köçürmə, kartı

pulun verilməsindən başqa, ATM-ə aid bütün əməliyyatları gerçəkləşdirən 40-dən çox məlumat köşkü, nağdsız ödənişlər üçün 8 minə yaxın POS-terminalı müştərilərin ixtiyarındadır. Müştərilərin rahatlığı üçün Bakı şəhərində beş elektron ofis istifadəyə verilmişdir.

Özünün prosessinq şirkətinin olması ABB-yə plastik kart sahiblərinə xidmətin keyfiyyətini yüksəltməyə və tez-tez yeni bank məhsulları yaratmağa imkan verir.

diyi kartların sayına görə dünyada birinci, kartlar üzrə dövrüyyəyə görə isə ikinci yerdədir. Bu şirkətin emissiya etdiyi kartların sayı 3 milyardan çoxdur və dünyanın 141 ölkəsində qəbul olunur.

Hazırda dünya üzrə yerli valyutada «UnionPay» kartlarının emissiyasını həyata keçirən 50-dən çox böyük maliyyə institutu fəaliyyətə

FƏXRİYYƏ

Mənfəət vergisi bəyannaməsinin 1N^o-li Əlavəsinin tərtib olunmasında mühasibat uçotu məlumatlarının düzgün yerləşdirilməsi

Xanbaba Quliyev,
Auditorlar Palatasının üzvü

Əvvəli ötən sayımızda

Qeyd edildi ki, vergi ödəyiciləri mənfəət vergisi bəyannaməsinin və sadələşdirilmiş vergi bəyannaməsinin 1N^o-li Əlavəsinin məzahiratı üzrə məbləğlərinin yerini düzgün göstərməlidirlər ki, vergi orqanı tərəfindən aparılan kameral yoxlama zamanı «uyğunsuzluq» faktları qarşısında qalmasınlar. Əlavənin məzahirat hissəsindəki «təqdim edilmişdir», «silinmişdir» və «ləğv edilmişdir» xanalarının aşağıdakı əməliyyatlar üzrə məbləğlərinin göstərilməsinə dair tövsiyələrimizi davam etdirək (bax: Cədvəl 1).

Burada hamı üçün maraqlı olan məsələ Əlavənin bəzi xanalarının boş saxlanmasıdır. Məsələn, tövsiyə olunur ki, Əlavənin kapital və öhdəliklər üzrə göstəricilərinin «təqdim edilmişdir» xanaları boş saxlanılsın. Ona görə ki, «təqdim edilmişdir» anlayışı hər hansı maddi aktiv üzərində mülikiyyət hüququnun başqasına

verilməsi ilə əlaqədar əməliyyata şamil edilən bir ifadədir. «Kapital» və «öhdəliklər» ifadələri maddi aktivlərin (vəsaitlərin) mənfəətini bildiren məfhumdur və maddi aktiv anlayışına uyğun gələ bilmədiyinə görə, «təqdim edilmişdir» anlayışı ilə uzlaşa bilməz.

Əlavənin «Kapital» bölməsinin «2.1.2 Hesabat dövrünün xalis mənfəəti», «2.1.3 Əvvəlki illər üzrə bölüşdürülməmiş mənfəət», «2.1.4 Emissiya gəliri» və «2.1.5 Kapital ehtiyatları» sətirlərinin «ləğv edilmişdir» xanalarının da boş saxlanması tövsiyə olunur. Çünki bu sətirlər üzrə nəzərdə tutulan informasiyalar leksik baxımdan «ləğv edilmişdir» anlayışı ilə uzlaşır.

Eyni zamanda, Əlavənin «Aktivlər» bölməsinin «1.5 Pul vəsaitləri» sətirlərinin «təqdim edilmişdir» və «ləğv edilmişdir» xanalarının da boş saxlanması tövsiyə olunur. Pulun ləğvi dedikdə, pulun xarab olması nəticəsində başqa şəxslərə verilməsi və həmçinin, istifadə edilməsi mümkün olmadığına görə dövrüydən çıxarılması kimi başa düşə bilərik.

Bu o halda baş verə bilər ki, pul xarab olsun (cırılsın, hədsiz ləkələnsin). Xüsusi hal kimi, pulun oğurlandığı və ya naməlum səbəblərdən itməsi nəticəsində əskik yaranmış məbləğləri «ləğv edilmişdir» anlayışı ilə əlaqələndirmək olar. Lakin belə hallar demək olar ki, çox az hallarda və ya heç baş vermir. Xarab olmuş pul da vaxtında banklara təhvil verilir və dövrüydən çıxarılır. Bir sözlə, pulun vergi ödəyicisi tərəfindən ləğv olunması ehtimalı yaranmır və buna görə də Əlavənin «1.5 Pul vəsaitləri» sətirlərinin «ləğv edilmişdir» xanası boş saxlanıla bilər. «Təqdim edilmişdir» anlayışını da pul ilə əlaqələndirmək məntiqli deyildir. Baxmayaraq ki, pul başqasına verildikdə pul üzərində mülikiyyət hüququ başqasına (pulu qəbul edənə) keçir, pul vəsaitinin «mal» anlayışı ilə uyğunlaşmaması, eynilə, pulun da «təqdim edilmişdir» anlayışı ilə uyğunlaşmaması deməkdir. Buna görə də Əlavənin «1.5 Pul vəsaitləri» sətirlərinin «təqdim edilmişdir» xanası boş saxlanıla bilər.

Cədvəl 1

	Təqdim edilmişdir	Boş saxlanılır
2.1.1 Nizamnamə kapitalı	Silinmişdir	Nizamnamə kapitalının nominal dəyərindən azaldılan hissəsi
	Ləğv edilmişdir	Hüquqi şəxsin ləğv olunması nəticəsində uçotdan silinən nizamnamə kapitalının nominal dəyəri
2.1.2 Hesabat dövrünün xalis mənfəəti	Təqdim edilmişdir	Boş saxlanılır
	Silinmişdir	Xalis mənfəətin bölüşdürülməmiş mənfəətə keçən hissəsi, cari ilin xalis mənfəəti hesabına elan edilmiş dividendlər və uçot siyasətinə uyğun olaraq cari ilin xalis mənfəətinin baqa istiqamətlərə istifadə olunan hissəsi
	Ləğv edilmişdir	Boş saxlanılır
2.1.3 Əvvəlki illər üzrə bölüşdürülməmiş mənfəət	Təqdim edilmişdir	Boş saxlanılır
	Silinmişdir	Əvvəlki illərin bölüşdürülməmiş mənfəətindən elan edilmiş dividendlər, kapital ehtiyatlarına ayrılan və başqa istiqamətlərə (uçot siyasətinə uyğun olaraq) istifadə olunan hissəsi
	Ləğv edilmişdir	Boş saxlanılır
2.1.4 Emissiya gəliri	Təqdim edilmişdir	Boş saxlanılır
	Silinmişdir	Səhmlərin (payların) nominal dəyərindən artıq olan qiymətinin azalmasından yaranan məbləğlər
	Ləğv edilmişdir	Boş saxlanılır
2.1.5 Kapital ehtiyatları	Təqdim edilmişdir	Boş saxlanılır
	Silinmişdir	Kapital ehtiyatlarının istifadə olunan hissəsi
	Ləğv edilmişdir	Boş saxlanılır
2.2.1 Kreditor borcları	Təqdim edilmişdir	Boş saxlanılır
	Silinmişdir	Debitor tərəflərə ödənilmiş vəsaitlər və alınmış avansların bağlanması üzrə məbləğlər
	Ləğv edilmişdir	İddia müddəti ötmüş kreditör borc məbləğləri üzrə silinən (ödənilməyəcək) məbləğlər
2.2.2 Gələcək dövrün gəlirləri	Təqdim edilmişdir	Boş saxlanılır
	Silinmişdir	Gələcək dövrün gəlirlərinin hazırkı hesabat dövrünə aid edilən hissəsi üzrə məbləğlər
	Ləğv edilmişdir	Boş saxlanılır
2.2.3 Digər öhdəliklər	Təqdim edilmişdir	Boş saxlanılır
	Silinmişdir	Digər öhdəliklər üzrə qarşı tərəflərə ödənilmiş vəsaitlər üzrə məbləğlər
	Ləğv edilmişdir	İddia müddəti ötmüş digər öhdəliklər üzrə silinən məbləğlər

Vergi ödəyicilərinin nəzərinə!

Hörmətli vergi ödəyiciləri!

Əmək müqaviləsinin bağlanması, ona dəyişiklik edilməsi və ya xitam verilməsi Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin elektron informasiya sistemində (www.e-gov.az, www.mispp.gov.az) qeydiyyatdan keçirildikdən sonra hüquqi qüvvəyə minir. Bunun üçün işəgötürənlərin və ya onların nümayəndələrinin gücləndirilmiş elektron imzası, o cümlədən "ASAN İmza" s olmalıdır.

Vergi ödəyiciləri "ASAN İmza" sertifikatını əldə etmək üçün "ASAN İmza" sim kartını Azərbaycanın hər üç mobil operatorundan 18 manat ödəməklə əldə edə və vergi ödəyicilərinə xidmət mərkəzlərinə yaxınlaşmaqla müvafiq sertifikatı ala bilərlər. Bundan sonra əmək müqavilələri elektron sistemə daxil edilir.

Vergilər Nazirliyi bildirir ki, işəgötürənlər tərəfindən əmək müqaviləsi (kontraktı) hüquqi qüvvəyə minmədən fiziki şəxslərin hər hansı işlərin (xidmətlərin) yerinə yetirilməsinə cəlb edilməsi Vergi Məcəlləsinin 58.10-cu, inzibati Xətalər Məcəlləsinin 53.1-ci və Cinayət Məcəlləsinin 162-1-ci maddələri ilə müəyyən edilmiş məsuliyyətə səbəb olur.

Nəzərinizə çatdırırıq ki, vergi ödəyicilərinə xidmət mərkəzlərinə müraciət etməklə, ödənişsiz qaydada əmək müqavilələrinizi elektron sistemə daxil edə bilərsiniz.

Əlavə məlumat www.taxes.gov.az və www.e-gov.az saytlarından, vergi ödəyicilərinə xidmət mərkəzlərindən və "195" Çağrı Mərkəzindən əldə edə bilərsiniz.
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI VERGİLƏR NAZİRLİYİ

Borclu vergi ödəyiciləri

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 73-cü maddəsinin I bəndinə əsasən, qanunla müəyyən edilmiş vergilər ki, bu da büdcəyə vergi daxilolmaları və başqa dövlət ödənişlərini tam həcmdə və vaxtında ödəmək hər kəsin borcudur.

Əksər vergi ödəyiciləri vergilərinin müəyyən olunmuş müddətdə, müxtəlif səbəblərdən yaranmış vergi borclarını işə mümkün qədər tez ödəməyə çalışsalar da, bəzilərini qanunvericiliyin tələblərini pozaraq onların dövlət büdcəsinə vaxtında ödənilməsinə təmin etmərlər ki, bu da büdcəyə vergi daxilolmalarına mənfəət təsir göstərir. Belə halların aradan qaldırılması üçün Vergilər Nazirliyinin Vergi borclarının alınması işinin təşkilatı tərəfindən aparılan mütəmadi təhlillər əsasında, imkanı olmasına baxmayaraq, vergi borcunu ödəməkdən yayınan vergi ödəyicilərinə qarşı digər qanunamüvafiq tədbirlər görülməklə ya-

naşı, onların siyahısı həftədə bir dəfə «Vergilər» qəzetində dərc edilir və artan yekunla nazirliyin rəsmi veb-saytında yerləşdirilir. Borcunu ödəyən vergi ödəyicisinin adı siyahıdan çıxarılır.

Adlarının ictimaiyyətə açıqlanmasını və bundan irəli gələ biləcək ciddi problemlərlə üzlənmək istəməyən vergi ödəyiciləri dövlət büdcəsinə borclarının ləğv olunmasını təmin etməlidirlər.

S/N	Vergi orqanı	Vergi ödəyicisinin adı	Vergi ödəyicisinin qeydiyyatda olduğu rayon	Obyektin adı
1	XRVD	«HESS (AGG) LIMITED» şirkətinin Azərbaycan Respublikasındakı filiali	Bakı şəhəri Səbail rayonu	
2	XRVD	Kayman adalarının «KARASU DEVELOPMENT COMPANY» şirkətinin filiali	Bakı şəhəri Nəsimi rayonu	
3	XRVD	«ROTERI ENÇİNİRİNG LIMITED» şirkətinin Azərbaycan Respublikasındakı filiali	Bakı şəhəri Səbail rayonu	
4	XRVD	«PETROLEUM SERVICES GROUP SA» şirkətinin Azərbaycan Respublikasındakı filiali	Bakı şəhəri Yasamal rayonu	
5	BŞVD	BAKİ KAMVOL KOMBİNATI	Bakı şəhəri Nərimanov rayonu	İcarə obyekt
6	BŞVD	«CLMG» MMC	Bakı şəhəri Yasamal rayonu	Ofis
7	BŞVD	Səfiquliyev Əkbər Qurban oğlu	Bakı şəhəri Nəsimi rayonu	İcarə obyekt
8	BŞVD	Quliyev Akif Əlihusəyn oğlu	Bakı şəhəri Binəqədi rayonu	«Emiliana Parati» obov mağazası
9	BŞVD	"SEVİNC-M" MMC	Bakı şəhəri Səbail rayonu	XXI ƏSR ticarət mərkəzi
10	BŞVD	«AZ-MAŞ» Qapalı Tipli Səhmdar Cəmiyyəti	Bakı şəhəri Binəqədi rayonu	Anbar
11	BŞVD	«QAFQAZ» MTK	Bakı şəhəri Nərimanov rayonu	İcarə obyekt
12	BŞVD	«ELITE TRAVEL» MMC	Bakı şəhəri Səbail rayonu	"ELITE TRAVEL" MMC
13	BŞVD	«SFV GROUP» MMC	Bakı şəhəri Binəqədi rayonu	Ofis
14	BŞVD	«HÜQUQ MAARİFÇİLİYİ» CƏMIYYƏTİ	Bakı şəhəri Binəqədi rayonu	Ofis
15	BŞVD	Dadaşov Cavid Mir Cəfər oğlu	Bakı şəhəri Səbail rayonu	"BLACK-CITY" kafesi
16	BŞVD	«AIR VENTILATION SYSTEMS» MMC	Bakı şəhəri Yasamal rayonu	Ofis
17	BŞVD	«ANAR-X» ÇOXSAHƏLİ İSTEHSAL VƏ XİDMƏT İSTİQAMƏTLİ KİÇİK MÜƏSSİSƏ	Bakı şəhəri Səbail rayonu	İcarə obyekt
18	BŞVD	Çerkezov Ümid Yehya oğlu	Bakı şəhəri Xətai rayonu	Restoran
19	BŞVD	Əliyev Müşfiq Tahir oğlu	Bakı şəhəri Nizami rayonu	İctimai işə obyekt
20	BŞVD	«BONA MENTE HOLDİNG» MMC	Bakı şəhəri Yasamal rayonu	Zərgərlik məmulatlarının istehsalı və satışı
21	2 ƏVD	«ORIGINAL MOTORS» MMC	Sumqayıt şəhəri	"ATROPAT" oteli
22	2 ƏVD	«NKM COMPANY» MMC	Abşeron rayonu	Kabel istehsalı
23	2 ƏVD	«ZƏHMƏT» MTK	Sumqayıt şəhəri	Ofis
24	2 ƏVD	«AYNA DIZAYN» MMC	Sumqayıt şəhəri	Mebel sexi
25	5 ƏVİ	Fətiyev Nizami Əhməd oğlu	Sabirabad rayonu	Yanacaq doldurma məntəqəsi
26	8 ƏVİ	Mehtiyev Vüsal Zaman oğlu	İmişli rayonu	Obov satışı mağazası
27	8 ƏVİ	Əlizadə Rövşən Mikayıl oğlu	İmişli rayonu	«Obov evi» mağazası
28	11 ƏVD	«AZƏRKABEL» ASC	Mingəçevir şəhəri	İstehsal obyekt
29	11 ƏVD	«AZMETAL QAYNAQ» MMC	Mingəçevir şəhəri	Ofis
30	12 ƏVD	«ÇİNİ SAN LTD» MMM	Samux rayonu	İstehsal obyekt

Mehdi Babayev

«Professional MÜHASİB» jurnalının baş redaktoru, audit üzrə mütəxəssis

Audit

Ənənəvi (köhnə) hesablar planının tətbiqinin aparılan auditə neqativ təsiri

Əvvəli ötən sayımızda

Qeyd edildi ki, köhnə (ənənəvi) hesablar planında bir çox qüsurlu məqamlar vardır ki, həmin məqamlar yeni hesablar planında öz həllini tapmışdır. Məsələn, köhnə hesablar planında aktiv və passiv hesabların nizamı və qarışıq yerləşdirilməsi, hesabların adının məzmununda qeyri-dəqiqliyin təzahürü, gəlir və xərc hesablarının yerləşməsi və bağlanması metodologiyasındakı anormalıq, mükəmməl informasiyaverici hesabların az olması, mühasibat və vergi uçotunun fərqliliyinə toxunulmaması, məntiqsiz olaraq eyni bir hesabın həm aktiv, həm də passiv hesab edilmiş, hesablar planında hesabların maliyyə bərabərliyi düsturuna üzrə düzgün paylaşdırılmaması, bir bölmə (alt başlıq) altında başqa bölməyə aid olan (aid edilə biləcək) hesabların göstərilməsi və digər nizamsızlıqları görmək mümkündür. Bu nizamsızlıqlar beynəlxalq standartlarda tətbiq olunan maliyyə bərabərliyini qavramaqda və mütəxəssislərin işində çətinliklər törədir.

Müşahidələr göstərir ki, uçotunu köhnə hesablar planı əsasında quran bir çox müəssisələr Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunvericiliyə əsasən müəyyən olunmuş elə kommersiya təşkilatlarıdır ki, onlar (ASC-lər, QSC-lər, MMC-lər və sair təşkilatlar) maliyyə ilinin sonu (31 dekabr) tarixinə maliyyə hesabatlarını MHBS və ya MMUS-ların tələblərinə uyğun hazırlamalı və auditor tərəfindən həmin hesabatların düzgünlüyünün yoxlanılmasını həyata keçirməlidir. Lakin belə müəssisələrə cəlb olunan auditora köhnə hesablar planı əsasında hazırlanmış maliyyə hesabatları təqdim olu-

nur və bundan sonra auditor həmin hesabatların yeni beynəlxalq standartların tələblərinə cavab verən hesabatlara çevirmək məcburiyyətində qalır. Təəssüf ki, bu acınacaqlı vəziyyət və gün də davam edir və buna son qoyulması vacibdir.

Maliyyə hesabatlarını MHBS və ya MMUS-ların yeni tələblərinə uyğun hazırlamalı olan müəssisələrdə uçot qaydaları dəyişdirilməlidir. Bəzi müəssisələrdə uçotunu köhnə (ənənəvi) uçot qaydaları ilə həyata keçirmək və sonra da uçotun nəticələrini yeni maliyyə hesabatlarına transfer etmək kimi vərdişlər yaranmışdır. Əgər müəssisə maliyyə hesabatlarının hazırlanması mərhələsinə qədər köhnə (ənənəvi) uçot qaydaları ilə informasiyaların qeydiyyatını aparırsa və həmin köhnə uçot qaydaları əsasında yeni maliyyə hesabatlarının elementlərini tərtib edərsə, bunun perspektivi və ya əhəmiyyətli olacağına inanmaq düzgün deyildir. Yeni modellərlə hazırlanan maliyyə hesabatlarının qaynaqları (uçot mənbələri) da yeni uçot modellərinə əsaslanmalıdır ki, mütəxəssislər və istifadəçilər tərəfindən maliyyə informasiyalarına olan yanaşma tərzində dəyişsin. Artıq köhnə uçot modellərindən (memorial order, jurnal-order, dövrüydə cədvəli və sair) və köhnə uçot modellərini özündə əks etdirən mühasibat proqramlarından imtina edilməsinə diqqət artırılmalıdır.

Beynəlxalq sferada qəbul olunan yeni uçot modelləri dedikdə, mühasibat qeydləri üçün əməliyyatları və faktları müəyyən etmək, əməliyyat jurnalında ikili yazılışların və əməliyyatların (baş vermiş faktların məzmununun) əks etdirilməsi (qeydi), əməliyyat jurnalından Baş kitabə qeydlərinin köçürülməsi,

Sınaq balansının hazırlanması, düzəliş olunmalı qeydlərin əməliyyat jurnalında əks etdirilməsi, düzəliş olunmuş (tam dəqiqləşdirilmiş) sınaq balansının hazırlanması, maliyyə hesabatlarının hazırlanması, Baş kitabədə hesabların bağlanması əks etdirilməsi, hesabların bağlanmasından sonra ilin sonuna yekun sınaq balansının hazırlanması, növbəti il üçün nəzərdə tutulan yeni Baş kitabədə hesablar üzrə qalıqları əks etdirmək kimi tam uçot prosedurları hesab edilən mərhələlər başa düşüldü.

Auditor müəssisənin yalnız maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına deyil, həmçinin maliyyə hesabatlarının hazırlanması mərhələsinə qədər əməliyyatların uçotda əks etdirilməsi zamanı yuxarıda göstərilən mərhələlər üzrə prosedurların tətbiq edilib-edilməsinə də qiymət verməlidir. İlk olaraq müəssisələrdə audit aparın mütəxəssislər (auditorlar) mühasibat uçotunun aparılmasının beynəlxalq sferada qəbul olunan qaydalarına keçilməsinə və uçot «əməliyyat jurnalı», «Baş kitabə», «Sınaq balansı», «Düzəliş olunmuş sınaq balansı» kimi qruplaşdırıcı cədvəl formalarından istifadə etməklə qurulmasına ilkin tövsiyələrini və təkliflərini verməlidirlər.

Nəticədə belə qənaətə gəlmək olur ki, ənənəvi (köhnə) hesablar planının tətbiqinin aparılan auditin keyfiyyətinə neqativ təsiri qaçılmazdır. Belə olan təqdirdə, maliyyə hesabatlarının şəffaflığının auditor tərəfindən qiymətləndirilməsinə inam azalmış olur. Ona görə də müəssisələrdə ənənəvi (köhnə) hesablar planının tətbiqindən birdəfəlik imtina edilməsi aidiyyəti mütəxəssislər üçün vacib bir məsələ kimi qəbul olunmalıdır.

beynəlxalq panoram

«Google» üçün vergi tətbiq ediləcək

İspaniya parlamentinin əqli mülkiyyət haqqında qəbul etdiyi yeni qanunda xəbər aqreqatorların kontentə görə nəşirlərə ödəniş etməsi nəzərdə tutulur. İnternet şirkətləri bu ödənişi aqreqatorun axtarışı nəticəsində bu və ya digər xəbər alındıqda yerinə yetirməlidir. Qanun 1 yanvar 2015-ci ildən qüvvəyə minəcək, lakin kompensasiya məbləği hələ göstərilməyib.

İspaniya hökuməti ümid edir ki, bu qanun internet piraçılığını zəiflədəcək, müəllif hüquqlarının idarə olunması sistemini təkmilləşdirəcək və «Google News» kimi aqreqatorların kontent istifadəsindən KİV-ə vurduğu ziyanı kompensasiya ödəməyə məcbur edəcək.

Çoxları bu qanunu İspani-

yada ən populyar axtarış olan «Google» vergisi adlandırır. Sentyabrın sonuna onun payı 95,3% olmuşdur. İspaniyada bu təşəbbüsü ölkənin ən iri KİV xəbər nəşirlərinin maraq-

larını ifadə edən assosiasiyaların şəərəfinə «Canon AEDE» adlandırılırlar.

Qəzet nəşirləri çoxdandır ki, «Google» şirkətini müftəxorluqda günahlandırırırlar.

Xarici ölkələrin təcrübəsi

İsveç Krallığının vergi sistemi: mənfəət və əlavə dəyər vergiləri

Mənfəət vergisi:

Müəssisələrin hər növ gəlirləri sahibkarlıq gəlirləri kateqoriyasına aid edilir və adi zərərlər cari ilin sahibkarlıq gəlirlərindən çıxıla bilər. Qalıq zərər qeyri-müəyyən müddətə göləcək dövrlərə keçirilə bilər. Zərər övvəllər mənfəət hesabına yaradılmış ehtiyat məbləğinin (profit periodization reserve) gəlirə əlavə edilməsi yolu ilə əvvəlki dövrlərə keçirilə bilər. Zərər yarandığı vergi dövründə müəyyən edilməli və mümkün olduğu həddə sahibkarlıq gəlirindən çıxılmalıdır.

İllik vergi bəyannaməsinə əsaslanmış yekun qiymətləndirmə adətən qiymətləndirmə ilinin dekabr ayında təqdim edilir. Müəssisənin cari ödənişləri yekun vergi öhdəliyinin hesablanması nəzərə alınır. Artıq ödənilmiş məbləğ geri qaytarılır. Qalan öhdəlik isə yekun qiymətləndirmə tarixindən 90 gün ərzində ödənilməlidir.

Əlavə dəyər vergisi:

İsveçdə ƏDV-nin malların və xidmətlərin təqdim edilməsinin hər mərhələsində tətbiq edildiyi sistem mövcuddur. 1 yanvar 2010-cu il tarixdən etibarən İsveç qanunve-

başqa, müəssisəyə məxsus olan inventar, avadanlıq və digər aktivlərin müəssisənin və ya onun bir hissəsinin özgəninkiləşdirilməsi, birləşdirilməsi və digər əməliyyatlar çərçivəsində təqdim edilməsi ƏDV-dən azaddır.

Ölkədə ƏDV-nin standart dərəcəsi 25%-dir. Azaldılmış 12% dərəcə qida məhsulları, otel və kempinq kimi turizm xidmətlərinə tətbiq edilir. 1 yanvar 2012-ci il tarixdən etibarən restoran və ketrinq xidmətlərinə də 12% dərəcə tətbiq edilir.

Daxili gündəlik və həftəlik qe-

Özbəkistan müəssisələrin mənfəət vergisini azaltmağı planlaşdırır

Hökumət 2015-ci ildə hüquqi şəxslərin mənfəət vergisinin baza dərəcəsinə 8%-dən 7,5%-dək endirməyi planlaşdırır. Bununla yanaşı, fiziki şəxslərin gəlir vergisinin dördpilləli şkalasının tətbiqi də nəzərdə tutulur. Bu şkalaya əsasən, gəlirlərin birinci qrupuna, yəni minimum əməkhaqqının bir mislinədək olan məbləğə

Kiçik firma və müəssisələrə, habelə fermer təsərrüfatlarına vahid sosial ödəniş dərəcəsinə 25%-dən 15%-dək, tikinti sahəsində fəaliyyət göstərən bu cür firmalar və təşkilatlar üçün isə 6%-dən 5%-dək azaldılması təklif olunur.

Pensiya fondunun tarazlığının təmin olunması üçün və bəzəndə gəlirlərindən icba-

xərcləri 3,1%-i, sosial müavinətlər, aztəminatlı ailələrə məddi yardım və kompensasiya ödənişləri isə 1,3%-i səviyyəsində planlaşdırılıb.

Dövlət büdcəsindən yaşayış məntəqələrinin abadlaşdırılmasına, kənd yerlərində yolların əsaslı və cari təmir işlərinin yerinə yetirilməsinə ayrılan xərclər ÜDM-in 0,4% həc-

«0» dərəcə, növbəti hər bir qrupda isə 1% artımla vergi dərəcəsi tətbiq ediləcək.

Dövlət büdcəsinin layihəsinə əsasən, 2015-ci ildə vergi siyasəti gölçəkədə əhali və təsərrüfat subyektlərinin vergi yükünün azaldılmasına, vergi sisteminin sadələşdirilməsinə, yerli büdcələrin gəlir bazasının möhkəmləndirilməsinə və vergi inzibatchılığının gücləndirilməsinə yönəldiləcək.

ri sığorta haqqının dərəcələrinin əməkhaqqı şəklində 6,5%-dən 7%-dək artırılması təklif edilir.

2015-ci ildə dövlət büdcəsinin sosial xərclərinin ÜDM-in 12,8%-i və ya ümumi xərclərin 59,2%-i qədər olacağı gözlənilir. Cari illə müqayisədə bu rəqəmlər 1,2 dəfədən çox artacaq.

Növbəti ildə təhsil xərcləri ÜDM-in 7,3%-i, səhiyyə

mində müəyyən edilib. Bu isə 2014-cü illə müqayisədə 1,3 dəfə çoxdur.

Kənd yerlərində standart layihələr əsasında 12 min vahid fərdi mənzil tikintisi proqramının fərdi bina tikonları və beynəlxalq maliyyə qurumlarının borc vəsaitləri ilə birgə maliyyələşdirilməsi üçün dövlət büdcəsindən ÜDM-in 0,6%-i həcmində təxsisatlar ayrılması da təklif edilir.

Əgər daşınmaz əmlak onu təqdim edən müəssisə və ya hər hansı qrup müəssisə tərəfindən son 3 il ərzində sahibkarlıq fəaliyyətində istifadə edilməmişdirsə, onun satışından yaranan zərər yalnız oxşar aktivlərdən gəlir hesabına silinə bilər.

Rezident müəssisələrə ödənilən dividend, faiz və royaltilər ödəmə mənbəyində vergiyə cəlb edilmir.

Mənfəət vergisi əvvəlki il (gəlir ili) ərzində əldə edilmiş gəlir əsasında cari ildə (qiymətləndirmə ilində) bəyan edilir. Maliyyə ili gəlir ilindən əvvəlki il hesab edilir. Maliyyə ili normalda 12 aylıq dövrü əhatə edir. İsveç Vergi Agentliyi tərəfindən başqa tarix müəyyən edilməmişdirsə, maliyyə ili 31 dekabr, 30 aprel, 30 iyun və ya 31 avqust tarixlərində bitməlidir.

Vergi bəyannamələri maliyyə ilinin bitdiyi tarixdən asılı olaraq qiymətləndirmə ilinin 1 iyul, 1 noyabr, 15 dekabr və ya 1 mart tarixlərində təqdim edilməlidir. Lakin bu tarix vergi orqanları tərəfindən uzadıla bilər. Müəssisə bəyannaməni elektron şəkildə təqdim edərsə, bu müddət müvafiq olaraq 1 ay uzadılır.

Əgər daşınmaz əmlak onu təqdim edən müəssisə və ya hər hansı qrup müəssisə tərəfindən son 3 il ərzində sahibkarlıq fəaliyyətində istifadə edilməmişdirsə, onun satışından yaranan zərər yalnız oxşar aktivlərdən gəlir hesabına silinə bilər.

Ümumilikdə vergi ödəyiciləri (fiziki şəxs, müəssisə və s.) mal və xidmətlərin vergiyə cəlb edilən təqdim edilməsinə (gəlir sahibkarlıq fəaliyyətindən gəlir kateqoriyasına aid edilsə) həyata keçirən və ya həyata keçirmək niyyətində olan şəxslər hesab edilir. Qanunvericiliklə müəyyən edilmiş bəzi fəaliyyətlərə 30000 krona (~3178 manat) həcmində hədd müəyyən edilir.

İsveçdə ƏDV öhdəliyi aşağıdakılara tətbiq edilir:

- İsveçdə sahibkar tərəfindən mal və xidmətlərin sahibkarlıq fəaliyyəti çərçivəsində vergi tutulan təqdim edilməsi;
- malların Avropa İttifaqından əldə edilməsi;
- vergiyə cəlb edilən malların istənilən şəxs tərəfindən İsveçə idxalı.

Daşınmaz əmlakın icarəsi və özgəninkiləşdirilməsi əhəmiyyətli azadolmalar hesab edilir. Bundan

zət və dövrü nəşrlərə, daxili sənətinə, avadanlıq və digər aktivlərin müəssisənin və ya onun bir hissəsinin özgəninkiləşdirilməsi, birləşdirilməsi və digər əməliyyatlar çərçivəsində təqdim edilməsi ƏDV-dən azaddır.

Ölkədə ƏDV-nin standart dərəcəsi 25%-dir. Azaldılmış 12% dərəcə qida məhsulları, otel və kempinq kimi turizm xidmətlərinə tətbiq edilir. 1 yanvar 2012-ci il tarixdən etibarən restoran və ketrinq xidmətlərinə də 12% dərəcə tətbiq edilir.

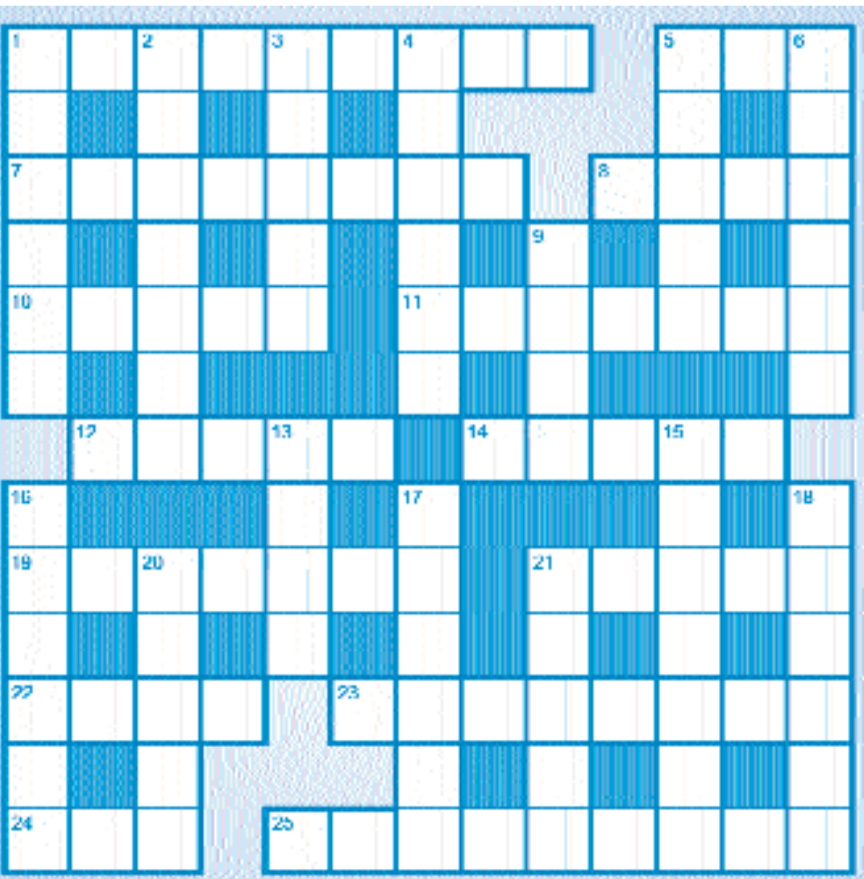
Xarici sahibkara mal və xidmətləri aldığı zaman ödədiyi ƏDV aşağıdakı şərtlərlə qaytarılır:

- ƏDV onun İsveçdən kənarə həyata keçirdiyi biznes fəaliyyətinə aid edilsə;
- həmin biznes fəaliyyəti İsveçdə həyata keçirildiyi halda ƏDV öhdəliyi qaytarma hüququ yaratmış olarsa.

Mallar İsveçdəki alıcıya çatdırılma məqsədilə idxal edilmişdirsə, xarici sahibkar tərəfindən İsveç malların idxal edilməsi zamanı ödənilmiş ƏDV geri qaytarılır. Çünki idxal edilmiş malların təqdim edildiyi yer İsveç hesab edilir.

Əgər idxalçı idxalda ödənilmiş vergini geri tələb etmək istəyirsə, İsveçdə vergi nümayəndəsi təyin etməli və ƏDV qeydiyyatına alınmalıdır.

Rubrika üçün materialları Vergi siyasəti və strateji araşdırmalar Baş İdarəsi təqdim edir

krəssvord

Yuxarıdan aşağı:

1. Qanadları üst-üstə yerləşdirilmiş ikiqanadlı təyyarə;
2. Alken sinfinə daxil olan doymamış karbohidrogen;
3. Dində sitayiş edilən ilahilərin, müqəddəslərin və digər fəvqəltəbii vücudların bədii təsviri;
4. İflas, uğursuzluq;
5. Okeaniya ölkəsi;
6. Əsərdə, kitabda, məqalədə, şəkildə və s. şərh olunan, haqqında danışılan, əks etdirilən şeyin mövzusu, əsas şərh;
7. Yaponiyada şəhər;
8. Təşkilat və ya müəssisə rəhbəri;
9. Hərərət azaldan və ya ağırlaşdırıcı dərman;
10. Şimal Buzlu okeanında dəniz;
11. Musiqi termini. Qammanın səkkizinci pilləsi;
12. Yuxarıya qalxan hava axımının köməyi ilə havada süzən motorsuz uçuş aparatı;
13. Nigəriyada ştat və şəhər;
14. Lefkas adasında (Yunanistan) şəhər.

Soldan sağa:

1. Kitabı sevən, ona ilham və zəkannın məhsulu kimi yüksək qiymət verən şəxs;
2. Rusiyada çay;
3. Kuala-Lumpur şəhərində yerləşən və 1998-2004-cü illərdə dünyanın ən hündür tikilisi hesab olunan göydönlər;
4. XIX əsrin sonunda ABŞ-ın cənub-şərqi-
5. Afroamerika icmasında yaradılmış musiqi janrı;
6. Rusiyanın Perm diyarından keçən çay;
7. Avstraliya İttifaqının gerbində təsvir olunan heyvanlardan biri;
8. «Qayınana» filmində Afət obrazını canlandıran aktrisanın adı;
9. Türk və Altay mifologiyalarında od tanrısı;
10. Yuxarıya doğru getdikcə itiləşən, piramida formalı ucu olan tilli sütun;
11. Asiyada dövlət;
12. Azərbaycan xalqının soy-kökündə əsas yer tutan türk tayfalarından biri. Respublikamızda rayon;
13. Mövsümi sitrus meyvəsi;
14. Misir fironu;
15. Daim bir yerdə olan, yerini dəyişməyən, bir yerdən başqa yerə köçməyən idarə, müəssisə, cihaz və s.

Tərtib etdi: Rafael

Qəzetimizin ötən nömrəsində getmiş krossvordun cavabları:

- Yuxarıdan aşağı:** 1. Ammiak; 2. Vermont; 3. Mokla; 4. Renuar; 5. Olimp; 6. İndiqo; 7. Gerb; 8. Şrek; 9. Lombard; 10. Aspekt; 11. Atlant; 12. Qarson; 13. Qazan; 14. Qlier (*Reynqolt*).
- Soldan sağa:** 1. Akvamarin; 2. Oni; 3. Marakana; 4. Diod; 5. Ayova; 6. Areopaq; 7. Atişa; 8. Ebola; 9. Seqment; 10. Qamma; 11. Elza (*Seyidcahan*); 12. Qalifaks; 13. Ton; 14. Heterodin.

idman

«Tour d'Azerbaidjan-2014»: ilin ən uğurlu idman layihələrindən biri

A vropanın nüfuzlu idman kanalı «Eurosport» Beynəlxalq Velosipedçilər İttifaqının 2.1 kateqoriyalı «Tour d'Azerbaidjan-2014» beş günlük veloyürüşü ilə bağlı statistik məlumatları açıqlayıb. Xatırladaq ki, Bakı və Sumqayıt şəhərlərinin, həmçinin Abşeron, Qobustan, Şamaxı, Ağsu, İsmayılı, Qə-

yım İttifaqına üzv olan 56 ölkənin 72 telekanalında «Tour d'Azerbaidjan-2014»lə bağlı müxtəlif tipli süljetlər efirə verilib. Müqayisə üçün deyək ki, 2013-cü ildə «Eurosport» kanalının nümayiş etdirdiyi nüfuzlu velosiped turları içərisində 100 ildən çox keçirilən «Tour de France» yarışına 51 milyon, «Giro d'Italia»ya 32

şacı «Tour d'Azerbaidjan-2014» veloyürüşü ilə bağlı bu kanalda gedən anonslar, yayımlar və süljetlər vasitəsilə yarışla bağlı məlumatlar alıb. Onu da qeyd edək ki, 14 aprel - 11 may tarixlərində «Eurosport» və «Eurosport-2» kanallarında yarışla bağlı 30 saniyəlik videorolik 500 dəfə nümayiş etdirilib.

Asiya və Okeaniya ölkələrində də «Tour d'Azerbaidjan-2014» kifayət qədər maraqla qarşılanıb. 16 ölkənin yer aldığı bu siyahıda ilk yerdə Avstraliya durur. Honqkonq, İndoneziya, Cənubi Koreya, Malayziya, Tailand, Filippin və Monqolustanın da daxil olduğu bu ölkələrdə yarış 9,6 milyon tamaşaçı toplayıb. Beləliklə, «Eurosport» kanalı Beynəlxalq Velosipedçilər İttifaqının 2.1 kateqoriyalı «Tour d'Azerbaidjan-2014» veloyürüşünü başa çatmaqda olan ilin ən uğurlu layihələrindən biri kimi dəyərləndirir.

Təbii ki, bütün bunlar, ilk növbədə, artıq bir idman ölkəsi kimi dünya ictimaiyyətinin diqqətini özünə cəlb edən, iqtisadiyyatı sürətlə inkişaf edən, siyasi sabitlik və tolerantlıq nümunəsi kimi qəbul olunan müstəqil Azərbaycan Respublikasının əldə etdiyi uğurların, tarixdə ilk Avropa Oyunlarını keçirmək kimi möhtəşəm və məsuliyyətli işi öz üzünə götürən ölkəmizə olan marağın göstəricisidir.

bələ, Oğuz və Şəki rayonlarının ərazilərindən keçməklə təşkil olunmuş bu yarışın ilk 4 mərhələsi «Eurosport» kanalı vasitəsilə 30 dəqiqəlik icmal şəklində, sonuncu - Bakı mərhələsi isə canlı olaraq yayımlanıb və 28.6 milyondan çox tamaşaçı yarışa təkə bu kanal vasitəsilə tamaşa edib. 830 mindən çox tamaşaçı isə canlı olaraq yayımlanan sonuncu mərhələni izləyib. Ümumilikdə isə Avropa Ya-

milyon, «Vuelta»ya isə 30 milyon tamaşaçı baxıb. Maraqlıdır ki, «Tour d'Azerbaidjan» toplaya bildiyi tamaşaçı sayına görə uzun illərdən bəri keçirilən «Griterium du Dauphine» (14 milyon), «Paris-Nice» (12 milyon), «Paris-Roubaix» (7 milyon), «Milan-San Remo» (4 milyon) kimi tanınmış veloturları da qabaqlaya bilib.

Ümumilikdə, «Eurosport» kanalına baxan 106.5 milyon tama-

Dünya çempionatında 6 qızıl, 1 gümüş medal

ABŞ-ın Florida ştatının Mayami şəhərində «WPC» versiyası üzrə pauerlifting üzrə dünya çempionatı başa çatıb.

Azərbaycanın milli komandası bu yarışlarda uğurla çıxış edərək altı qızıl və bir gümüş

medal qazanıb. Dünya çempionatında Rüstəm Musayev (75 kq), Hafiz Verdiyev (110 kq), İbrahim İbrahimov (125 kq) fəxri kürsünün ən yüksək pilləsinə qalxıblar. İdmançılardan Rüfət Ağayev və Hafiz Verdiyevin də mütləq də-

rəcədə dünya çempionu olduğu turnirdə Müşviq Ağayev (67,5 kq) gümüş medal qazanıb.

Qızlar arasında keçirilən yarışda isə Günel Talibova (56 kq) və Sara Abbasova da (75 kq) öz çəki dərəcələrində ən güclü olduqlarını sübut ediblər.

Azərbaycanın iki şahmatçısı Vətənə qələbə ilə döndü

Birləşmiş Ərəb Əmirliklərində keçirilən «Şarhah İslam mədəniyyəti paytaxtı şahmat çempionatı»na noyabrın 24-də yekun vurulub. Azərbaycanın 2 gənc şahmatçısı - Qədir Hüseynov və Ülviyyə Fətəliyeva turnirin qalibi adını qazanıblar.

Yarışda Azərbaycan, Albaniya, İran, İraq, Əfqanıstan, İordaniya, Misir, Özbəkistan, Əlcəzair, Suriya və digər ölkələrdən 72 (46 kişi və 26 qadın) zəka sahibi mübarizə aparıb. Çempionatda ölkəmizi Qədir Hüseynov, Eltac Səfərli, Nicat Abasov, Xəyalə Abdulla, Ülviyyə Fətəliyeva və Nərmən Xələfova təmsil ediblər.

Azərbaycan Şahmat Federasiyasından bildirişlər ki, 9 turdan ibarət keçirilən turnirin sonunda Qədir Hüseynov, Misir təmsilçisi Ahmed Adliyə və Qırğızstan şahmatçısı Semetey Tologotegin hərəy 7 xal toplayaraq 1-3-cü yerləri bölüşüblər. Həmyerlimiz əlavə göstəricilərə görə turnirin qalibi adına layiq görülüb. Liderlərdən yarım xal az toplayan Eltac Səfərli 6,5 xalla 4-5-ci yerləri bölüşdü.

Qadınların turnirində isə Gəncə şahmat məktəbinin yetirməsi Ülviyyə Fətəliyeva 9 oyunda

məğlub olmadan 8 xal toplayaraq turnirin qalibi adını qazanıb. Digər qadın təmsilçilərimiz - Xəyalə Abdulla dördüncü, Nərmən Xələfova isə altıncı yerin sahibi olublar.

mozaika

Velosipeddə sürət rekordu

maraqlı

Fransanın 32 yaşlı sakini Fransua Jissin velosipedlə saatda 333 kilometr sürət yığaraq yeni rekordda imza atıb. O, bu uğura özünün quraşdırdığı reaktiv velosipedlə nail olub. Rekord Fransanın cənubunda yerləşən və vaxtilə Formula-1 yarışlarının keçirildiyi Marsel yaxınlığındakı «Pol Rikar» trasında müəyyən olunub. Bu sürəti yığmaq üçün Jissiyə beş saniyədən də az vaxt lazım gəlib.

Rekordçu velosipedi demək olar ki, yenidən qurduğunu deyir. Onun sözlərinə görə, velosipedin rəması İspaniyada yığılıb, şinlər isə Fransız

kompaniyası «Mişlen»in mühəndisləri tərəfindən hazırlanıb. Əsas diqqət isə 90 faizlik hidrogen peroksidi ilə işləyən 500 at gücünə malik mühərrikiyə yönəldilib.

İki saniyədən də tez bir zaman ərzində saatda 400 kilometrə qədər sürət yığmaq niyyətində olduğunu deyən fransalı bunun üçün sponsor axtaraçağını qeyd edib.

Fransua Jissin gələn ilin may ayında «Pol Rikar» trasında öz rekordunu təzələmək niyyətində olduğunu da bildirib.

Dünyanın ən kiçik şəhərləri

Siyahıda birinci yeri ABŞ-ın Buford şəhərçiyi tutur. Burada cəmi bir nəfər yaşayır. O, eyni vaxtda şəhərin meri vəzifəsini icra edir.

Əhalisi 17 nəfərdən ibarət olan Xorvatiyanın Xum şəhəri ikinci yerdə, əhalisi 20 nəfər olan Çexiyanın Rabşteyn şəhəri üçüncü yerdədir. Dör-

düncü yerdə isə Bolqarıstanın Melnik şəhəri qərarlaşıb. Bu şəhərdə nisbətən çox adam - 390 nəfər yaşayır.

Reytingdə beşinci yeri Rusiyanın Çekalin şəhəri tutur. Siyahıyaalmaya görə, burada 992 nəfər qeydə alınıb, halbuki uzaq 1956-cı ildə bu şəhərdə 2008 nəfər yaşayıb.

Baş alıb gedirsən hayana?..

Ölkəmizdə ceyranların tarixən məskunlaşdıqları ərazilərə köçürülməsi layihəsinin icrası davam etdirilir. «Azərbaycan Respublikası ərazisində ceyranların mühafizəsi, reintroduksiyası və tarixi areallarının yenidən bərpası» layihəsi Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi (ETSN) tərəfindən Heydər Əliyev Fondu, İDEA İctimai Birliyi və Ümumdünya Vəhşi Təbii Mühafizə Fondunun dəstəyi ilə həyata keçirilməkdədir.

təbii mühafizə

Layihə çərçivəsində artıq 2010-2014-cü illər ərzində 150 baş ceyran tarixən məskunlaşdıqları ərazilərə buraxılıb. Qobustan-Cəngiçay, Acınohur düzü, Ağgöl Milli Parkı, Korçay Dövlət Təbiət Qoruğu və Gürcüstanın Azərbaycanla sərhəd ərazilərində ceyranların yerləşdirilməsi tədbirləri həyata keçirilib. Bir neçə erkək fərdin boynuna siqnalötürücü xalta bağlanılıb və ceyranlar peyk vasitəsilə izlənilir. Qobustan-Cəngiçay vadisinə buraxılmış və boynuna siqnalötürücü xalta salınan ceyranlardan daxil olan siqnallar izlənərək onlardan birinin hərəkətsizliyi müşahidə olunub. Əraziyə baxış zamanı həmin ceyranın canavarlar tərəfindən məhv edildiyi, yerində xalta ilə skeletin qaldığı müəyyən edilib.

Ceyranların tarixi areal hesab olunan Qobustan-Cəngiçay ərazisində Dövlət Təbiət Yasaqlığının yaradılması mütəxəssislər tərəfindən məqsədmüvafiq sayılıb, bununla bağlı nazirlik tərəfindən torpaqayırma sənədlərinin hazırlanması üçün lazımı işlər görülməklə aidiyyəti qurumlar qarşısında dəfələrlə məsələ qaldırılıb. Ərazidə yasaqlıq yaradıl-

ması ilə bağlı torpaq istifadəçiləri ilə ilkin razılaşma əldə edilməsinə baxmayaraq, müvafiq qurumlar tərəfindən bu ərazilərin qış otlaq sahələri kimi istifadə olunduğu əsas götürülərək yasaqlığın yaradılması məqbul hesab edilməyib. Halbuki qanunvericiliyə əsasən, əraziyə yasaqlıq statusunun verilməsi torpaq üzərində mülkiyyət hüququnu dəyişmir və yalnız bu ərazilərdə ceyranların mühafizəsi tədbirlərinin həyata keçirilməsi ilə bağlı müəyyən məhdudiyyətlər nəzərdə tutulur.

hər hazırlanaraq reintroduksiya ərazilərində yerləşdirilib. Aparılan müşahidələr göstərir ki, Gürcüstana buraxılmış ceyranların bir hissəsi artıq ölkəmizin Gürcüstanla sərhədində yerləşən Ceyrançöl adlanan əraziyə doğru miqrasiya edib. Bu məlumatlar da siqnalötürücü xalta daşıyan ceyran fərdlərindən gələn siqnallardan alınır.

Araşdırmaların nəticələrinə görə, sözügedən ərazilərdə məskunlaşma prosesi keçən ceyranların erkək fərdləri mütəmadi olaraq yaşayış üçün uyğun hesab

Bununla belə, ceyranların mühafizəsi məqsədilə sözügedən ərazilərin torpaq istifadəçilərinin, yerli icma nümayəndələrinin, fermerlərdən, xüsusən çobanlardan ceyranların mühafizəsi və təhlükəsizliyinin təminatı üçün məsuliyyət daşımaları barədə müvafiq iltizamlar alınmışdır.

Hazırda içərisində boynuna siqnalötürücü xalta bağlanmış ceyran fərdləri olan 5 sürünün hər birindən (Korçayda 1 sürü, Acınohurdada 2 sürü, Gürcüstanda 2 sürü) siqnallar alınır və tarixi ərazilərinə qaytarılmış bütün ceyran sürülərində təbii artım müşahidə olunur.

Müdrilər deyib ki...

«Xoşbəxt insan hər şeyin ən yaxşısına sahib olan deyil, sahib olduğunu itirməyəcək qədər çox sevəndir».

Çarlz Bukovski (1920-1994)

